Ніва

ТЫДНЁВІК ГП БГКТ

№ 1 (880) ГОД XVIII БЕЛАСТОК 7 СТУДЗЕНЯ 1973 г. ЦАНА 60 гр.

Першаму Сакратару ЦК ПАРП ЭДВАРДУ ГЕРКУ — 60 гадоў

Эдвард Герэк нарадзіўся 6 студзеня 1913 года ў Парoмбку, Бендзінскага павету, у шахцёрскай сям'і. Пасля смерці бацькі, які загінуў у час няшчаснага выпадку на шахце, у 1923 годзе разам з маці эміграваў у Францыю, дзе з 13-ці гадоў працаваў шахцёрам.

Шэраг гадоў Э. Герэк прымаў актыўны ўдзел у рабоце французскіх прафсаюзаў (УУКП). У 1931 годзе ўступіў у рады Французскай камуністычнай партыі. Удзельнічаў у класавых баях французскага пралетарыяту, кіраваў стачачным рухам, актыўна ўдзельнічаў у дзейнасці рабочага культурна-асветнага таварыства. У 1934 годзе за ўдзел у забастоўцы шахцёраў Э. Герэк быў арыштаваны і высланы з Францыі ў Польшчу. У 1937 годзе зноў эміграваў, на гэты раз у Бельгію, дзе таксама працаваў шахцёрам. Усяго на шахтах прапрацаваў 17 гадоў. Э. Герэк праводзіў актыўную палітычную дзейнасць у радах Камуністычнай партыі Бельгіі. У час акупацыі, знаходзячыся ў Бельгіі, удзельнічаў у руху Супраціўлення, які вёў барацьбу з гітлераўцамі.

Пасля вайны Э. Герэк прымаў удзел у арганізацыі на тэрыторыі Бельгіі Саюза польскіх патрыётаў, Польскай рабочай партыі і кіраваў дзейнасцю Нацыянальнага савета палякаў у Бельгіі, старшынёй якога быў больш як два гады.

У 1948 годзе, вярнуўшыся ў Польшчу, Э. Герэк пачаў работу ў Цэнтральным Камітэце Польскай рабочай партыі. З 1949 года працуе ў партыйным апараце на Шлёнску сакратаром Катовіцкага ваяводскага камітэта ПАРП. Заканчвае завочна вышэйшую адукацыю і атрымлівае спецыяльнасць горнага інжынера.

У 1954 годзе на II з'ездзе партыі Э. Герэк быў выбран членам ЦК ПАРП і пачаў працаваць у ЦК у якасці загадчыка аддзела цяжкай прамысловасці.

На 6-м пленуме ЦК у 1956 годзе Э. Герэк быў выбран сакратаром ЦК, на 7-м пленуме ў тым жа годзе — членам Палітбюро ЦК і з 1957 года сумяшчае гэту пасаду з абавязкамі першага сакратара Катовіцкага ваяводскага камітэта ПАРП. Пасля IV з'езду партыі, ў 1964 годзе і затым пасля V з'езду ў 1968 годзе зноў выбіраецца ў састаў Палітбюро ЦК ПАРП.

Дэпутат Сейма з 1952 года.

Узнагароджан ордэнам будаўнікоў народнай Польшчы, ордэнам Працоўнага Сцяга I-й ступені і іншымі ордэнамі.

На 7-м пленуме ЦК ПАРП 20 снежня 1970 года Эдвард Герэк выбран Першым сакратаром Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі.

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

З ВЯСКОВАЙ ХАТЫ Ў ПРАФЕСАРЫ

У лёсе прафесара доктара габілітаванага Базыля Чэчугі, як у нейкім зачараваным люстэрку, знаходзіць сваё адбіццё гісторыя таго вясковага пакалення Беласточчыны, якое сваё свядомае жыццё распачынала ўжо ва ўмовах народнай улады. Людзі найбольш працавітыя, найбольш здольныя — незалежна ад матэрыяльнага становішча іх бацькоў — атрымалі спрыяльныя ўмовы для развіцця свайго таленту і творчых магчымасцей.

Такім менавіта чалавекам аказаўся Базыль Чэчуга, якому Рада Дзяржавы ПНР пад канец мінулага года прысвоіла званне прафесара Беластоцкай медыцынскай акадэміі. З гэтай нагоды папрасілі мы ў яго інтэрв'ю.

«НІВА»: Паважаны прафесар, ці захацелі б Вы супаставіць свае дзіцячыя мары аб будучыні з сённяшнім днём свайго жыцця?

ПРАФ. Б. ЧЭЧУГА: Ваша пытанне адклікае мяне ў маю родную вёску Плюцічы, што на Бельшчыне, дзе мой бацька яшчэ і цяпер гаспадарыць. І я там бываю даволі часта, каб пахадзіць сцяжынкамі дзяцінства, якія густа кружацца над рэкамі Арлянкай і Нарвай, дзе я калісьці пасвіў кароў — бацькоўскую і страбляўскіх багацеяў, дзе ад прыроды вучыўся першых урокаў маёй цяперашняй прафесіі гідрабіёлага.

Аб чым жа мог тады марыць вясковы хлапчук, якому нададатак няшчасны выпадак адабраў магчымасць выконваць цяжкую працу земляроба? Я марыў, каб стаць хаця б якім-колеч работнікам разумовай працы, бо нейкая сіла да ведаў, да навукі заўсёды запаўняла маё сэрца. Дык калі (дзякуючы народнай уладзе) тая магчымасць адкрылася, прышлося мне хутка папаўняць адставанні ў адукацыі. Каб жыць, я працаваў, а па вечарах вучыўся. Па два класы ў год. Такім чынам у 1951 годзе здабыў я атэстат сталасці, а ўлады далі мне магчымасць паехаць на далейшую навуку ў Савецкі Саюз, у Дзяржаўны беларускі універсітэт у Мінску...

«НІВА»: ...адкуль пасля прывезлі Вы выдатны дыплом, дапытлівасць будучага вучонага, а яшчэ і... жонку, і дачку...

ПРАФ. Б. ЧЭЧУГА: Запярэчыць не магу, бо людзі навукі даказаным фактам не пярэчаць. Але яшчэ хачу падкрэсліць, што ў маім станаўленні як работніка навукі я найбольш удзячны выдатнаму савецкаму гідрабіёлагу прафесару Грыгорыю Грыгор'евічу Вінбергу...

«НІВА»: Паважаны прафесар, Вас у Беластоку ведаюць як актыўнага грамадскага дзеяча. Асабліва заўзята змагаецеся Вы за захаванне натуральных багаццяў прыроды ў Беластоцкім ваяводстве. Як тады, паводле Вашых меркаванняў, трэба паступаць, каб не тармазіць гаспадарчага развіцця Беласточчыны і адначасова, каб не знішчаць прыроды? Ці сапраўды гэта праблема тыпу «агонь» і «вада»?

Праф. др габ. Базыль Чэчуга, выдатны вучоны, гідрабіёлаг, аўтар амаль двухсот навуковых прац, друкаваных у краіне і за мяжой, удзельнік многіх міжнародных навуковых канферэнцый, член шматлікіх польскіх і замежных навуковых таварыстваў, ад 1963 года загадчык кафедрай біялогіі Беластоцкай медыцынскай акадэміі.

ПРАФ. Б. ЧЭЧУГА: Перш за ўсё дазвольце звярнуць вашу увагу на тое, што «агонь» і «вада» суіснуюць ужо многія мільёны год. Агонь — гэта крыніца энергіі, а без вады няма жыцця. Сёння вучоныя ўсіх напрамкаў згодны, што жыццё пачалося ў вадзе. Малейшая жывая клетка для свайго развіцця патрабуе вады, але менавіта вады, а не нейкіх сумесяў з кіслотамі ці атрутамі.

Жыццёвыя патрэбы нашага і наступных пакаленняў патрабуюць разумнай гаспадаркі багаццямі прыроды. Я вялікі энтузіяст натуральнай прыгажосці Беласточчыны, але адначасова хацеў бы свой родны кут бачыць квітнеючым багаццем і высокім дабрабытам яго жыхароў. Таму як старшыня ваяводскага праўлення Лігі аховы прыроды, як біёлаг і як чалавек-грамадзянін — прапаную разважныя кампрамісы між неабходнасцю знішчальнага ўздзеяння разбудовы прамысловасці, меліярацыі і хімізацыі сельскай гаспадаркі і патрэбай захавання натуральнага стану прыроды, хаця б яшчэ такога, які датрываў да нашых дзён. У нас на Беласточчыне знаходзяцца найбольш вартасныя (з якога боку мы б на іх не глядзелі) вадасховішчы, лясы і сенажаці. Чалавек тут яшчэ не паспеў іх знішчыць. Гэта апінія не толькі мая. Калі — пасля сельскай гаспадаркі і прамысловасці — турызм мае быць трэцяй асноўнай галіной нашай гаспадаркі, дык дбайма пра тое, каб было ў нас чым прывабіць турыстаў. Мы вымушаны захоўваць натуральную прыгажосць... не, не ўсяго, але неабходна ствараць раёны цішыні і спакою, вось, для прыкладу, у паўночнай Сувальшчыне, на Аўгустоўшчыне, лес непадалёк буйнейшых гарадоў, у паўднёва-ўсходніх раёнах Беласточчыны перш за ўсё асаблівая ўвага належыцца такой еўрапейскай жамчужыне прыроды, якой з'яўляецца Белавежская пушча, трэба дбаць пра Кнышынска-беластоцкую пушчу і сачыць за чысцінёй вадатокаў. На аснове маіх доследаў і доследаў маіх супрацоўнікаў я магу сцвердзіць, што паўднёва-ўсходняя Беласточчына параўнальна мае найчысцейшую ваду. Дык мы прапануем, а ваяводскія ўлады з намі згаджаюцца, што ў выдзеленых раёнах, непасрэдна прылеглых да рэк, скажам, над ракой Супраслю, трэба абмежаваць прымяненне штучных угнаенняў і іншых хімікатаў.

«НІВА»: Але ж без штучных угнаенняў няма сучаснай гаспадаркі!

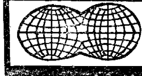
ПРАФ. Б. ЧЭЧУГА: Не пярэчу, але не забывайце, што мы можам мець многа збожжа і бульбы, але што будзем піць?! Далёка ад азёраў і рэк, з якіх чэрпае ваду чалавек і жывёла, калі ласка — хаця б і 500 кг НПК на гектар! Але на прырачных дзялянках, на пры-

Працяг на стар. 4

Ля вёскі Сідра ў Сакольскім павеце. *Фота В. Рудчыка*

◊ Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

 СВЕТ

ДА НАРОДАЎ СВЕТУ

На сумесным урачыстым пасяджэнні Цэнтральнага Камітэта КПСС, Вярхоўнага Савета Саюза ССР і Вярхоўнага Савета РСФСР 22 снежня 1972 года быў прыняты аднагалосна зварот «Да народаў свету». У дакуменце гэтым прадстаўнікі больш чым 100 нацый і народнасцей СССР, у сувязі з утварэннем Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, звяртаюцца да ўсіх народаў планеты з пасланнем міру, дружбы і брацтва.

«Ад сівой старажытнасці і да нашых дзён, — гаворыцца ў звароце, — праз усю гісторыю чалавецтва цягнецца няспынны лозунг племянных, расавых і нацыянальных канфліктаў. Няраз яны ўвяргалі краіны і народы ў бездань бедстваў і пакут, пакрывалі крывёй цэлыя кантыненты. Тысячагоддзямі лепшыя розумы біліся над тым, як знайсці выхад з такога становішча, але натыкаліся на глухую сцяну панавання эксплуатататараў, якое нараджае і падтрымлівае нацыянальны прыгнёт.

Цяпер увесь свет — сведка таго, што смелая задума савецкіх людзей, натхнёных і кіруемых Камуністычнай партыяй, ажыццёўлена. Стала явай выдатная мара аб шматнацыянальнай дзяржаве новага, сацыялістычнага тыпу — магутным добраахвотным саюзе свабодных народаў, спаяных дружбай і брацтвам».

У звароце гаворыцца, што савецкі народ, як усе міралюбівыя народы, гнеўна пратэстуе супраць злачынстваў амерыканскага імперыялізму на зямлі В'етнама. «Мы зноў, — гаворыцца ў звароце, — пацвярджаем сваю нязменную салідарнасць і рашучую падтрымку гераічнаму в'етнамскаму народу, а таксама народам Лаоса і Камбоджы і выказваем цвёрдую ўпэўненасць у тым, што іх справядлівая справа пераможа».

СПЫНЕННЕ СПАГНАННЯ ПАДАТКАЎ У СССР

Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР пастанавіў спыніць спагнанне падаходнага падатку і падатку на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян, якія атрымліваюць па месцу асноўнай работы заработную плату да 70 рублёў. Для тых, хто па месцу асноўнай работы атрымлівае заплату ад 71 да 90 рублёў у месяц, будуць зніжаны стаўкі падатку ў сярэднім на 35,5%.

Указ гэты будзе ўводзіцца паступова ў дзеянне па раёнах СССР адначасова з павышэннем заработнай платы да 70 рублёў у месяц.

НОВАЯ КАНСТЫТУЦЫЯ КНДР

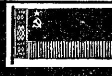
У Карэйскай Народна-дэмакратычнай Рэспубліцы адбылася сесія Найвышэйшай народнай палаты пятага склікання.

Сесія прыняла новую сацыялістычную канстытуцыю, а таксама выбрала новыя цэнтральныя ўлады. Прэзідэнтам рэспублікі выбраны Кім Ір Сэн.

ВАР'ЯЦКАЯ ЛЮТАСЦЬ

Толькі з 18 па 25 снежня 1972 года амерыканскія самалёты скінулі на Ханой і Хайфонг 40 тысяч тон бомб. Гэта раўняецца сіле двух бомб тыпа Хірасіма. Гэта раўняецца — калі хто хоча — палавіне вагі ўсіх бомб, скінутых на Вялікабрытанію ў часе другой сусветнай вайны.

Бамбардзіроўкі Паўднёвага В'етнама адна з брытанскіх газет называе вар'яцкай лютасцю. (ак)

 БССР

ДАТЭРМІНОВА

Агенцтва БЕЛТА паінфармавала, што калектывы прамысловых прадпрыемстваў Беларускай ССР датэрмінова, 26 снежня, выканалі гадавы план прадукцыі і вытворчасці большасці важнейшых відаў вырабаў.

Працоўныя БССР дабіліся гэтага поспеху дзякуючы разгорнутаму спаборніцтву за ажыццяўленне рашэнняў XXIV з'езду КПСС і дастойную сустрэчу 50-годдзя ўтварэння СССР.

Прырост прамысловай вытворчасці ў параўнанні з 1971 годам склаў больш чым 10%.

СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР

26 снежня 1972 года была склікана чацвертая сесія Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. Прадстаўнікі працоўнага люду Савецкай Беларусі разгледзелі наступныя пытанні:

1. Аб Дзяржаўным плане развіцця народнай гаспадаркі Беларускай ССР на 1973 год.
2. Аб Дзяржаўным бюджэце Беларускай ССР на 1973 год і аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту Беларускай ССР за 1971 год.
3. Аб праекце воднага кодэксу БССР.
4. Выбранне Вярхоўнага суда Беларускай ССР.
5. Аб зацвярджэнні ўказаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

НА ПРАЦОЎНАЙ ВАХЦЕ

Рабочыя прамысловых прадпрыемстваў сталіцы БССР у палове мінулага года распачалі рэалізацыю цікавага і каштоўнага мерапрыемства, прысвечанага 50-годдзю ўтварэння Савецкага Саюза. Яны рашылі тады прысвяціць кожнай саюзнай рэспубліцы адзін тыдзень павышанай, высокапрадукцыйнай працы. Такім чынам мінчане ўшанавалі не толькі 15 рэспублік-сёстраў, але і Маскву, а апошнія дні 1972 года яны рашылі прысвяціць усяму Савецкаму Саюзу. З гэтай нагоды адбыўся на Цэнтральнай плошчы Мінска шматлюдны мітынг рабочых, у час якога пастаноўлена, што заключную ўдарную вахту працоўныя сталіцы Беларусі адзначаць найвышэйшай прадукцыйнасцю працы. Да канца мінулага года яны выпусцілі звыш плана 400 трактараў, 2 тысячы халадзільнікаў, 7 тысяч тэлевізараў, 10 тысяч пар абутку, вялікую колькасць іншай прадукцыі.

УЗНАГАРОДА ЭНЕРГЕТЫКАМ

Намеснік старшыні Савета Міністраў БССР С. М. Кішкін уручыў калектыву галоўнага вытворчага ўпраўлення энергетыкі і электрыфікацыі Беларускай ССР Юбілейны ганаровы знак.

Беласточчына і некаторыя іншыя раёны Польшчы ў значнай меры карыстаюцца электраэнергіяй, якая паступае да нас з Беларусі. Таму гэтае высокае ўганараванне беларускіх энергетыкаў цешыць таксама і нас.

ЦІКАВЫ АРТЫКУЛ

Вядомы пісьменнік Іван Шамякін на старонках тыднёвіка «Літаратура і мастацтва» ад 22 снежня 1972 года выступіў з артыкулам «Саюз свабодных і роўных», у якім ён цікава і змястоўна расказвае пра ўсебаковы росквіт Савецкай Беларусі. Артыкул І. Шамякіна напісаны ў вельмі асабістым тоне. Шмат увагі прысвячае ён росквіту беларускай культуры і літаратуры і іх сувязям з іншымі народамі, што пражываюць у СССР. (вр)

 ПОЛЬШЧА

ПАСЯДЖЭННЕ РАДЫ МІНІСТРАЎ

29 снежня мінулага года адбылося пасяджэнне Рады Міністраў, на якім была праведзена чарговая ацэнка гаспадарчай сітуацыі за адзінаццаць месяцаў 1972 года і абмеркаваны найважнейшыя задачы для радаў нарадовых на 1973 год. Рада Міністраў высока ацаніла выкананне нацыянальнага плана ў 1972 годзе, які быў значна перавыкананы. На заканчэнне пасяджэння Рада Міністраў назначыла А. С. Палаўняка старшынёю Прэзідыума ВРН у Кельцах і М. Цюлінскага старшынёю Прэзідыума рады нарадовай горада Вроцлава.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

28 снежня мінулага года І сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк наведаў калектыў гуты «Варшава», а затым правёў сустрэчу з партыйным актывам гэтага прадпрыемства і іншых заводаў у раёне Жалібожа. Першы сакратар ЦК ПАРП цікавіўся дасягненнямі ў працы, недахопамі штодзённага жыцця, прафесіянальнымі і асабістымі справамі рабочых. Варшаўскія плавільшчыкі далі ў мінулым годзе дадатковую прадукцыю вартасці 176 мільёнаў злотых і гадавыя задачы выканалі датэрмінова на 10 дзён.

ВІЗІТЫ Г. ЯБЛОНСКАГА І П. ЯРАШЭВІЧА

Напярэдадні новага года старшыня Рады Дзяржавы Г. Яблонскі і прэм'ер П. Ярашэвіч наведалі калектывы варшаўскіх фабрык, між іншым, варшаўскае прадпрыемства будаўнічых машын імя Варынскага і фабрыку легкавых аўтамабіляў на Жэрані, правялі яны сардэчныя размовы з рабочымі калектывамі гэтых прадпрыемстваў і перадалі ім найлепшыя навагоднія пажаданні.

ДЭЛЕГАЦЫЯ РЫБАКОЎ У П. ЯРАШЭВІЧА

29 снежня мінулага года прэм'ер П. Ярашэвіч сустрэўся з дэлегацыяй марскіх рыбакоў, якія паведамілі, што ўпершыню злавілі 500 тысяч тон рыбы на працягу аднаго года. Дэлегаты далі слова прэм'еру, што ў будучыні зробяць усё, каб ўзбагаціць краёвы рынак яшчэ большым асартыментам атракцыйных сартоў балтыйскіх і акіянскіх рыб.

НАВАГОДНЯЯ ПРАМОВА Э. ГЕРКА

31 снежня мінулага года І сакратар ЦК Э. Герэк выступіў па тэлевізіі і радыё з навагодняй прамовай.

НОВЫЯ ХАРЧОВЫЯ ПРАДУКТЫ

У 1973 годзе нашы спажыўцы атрымаюць большы выбар харчовых прадуктаў. Спажывецкая прамысловасць запрапануе каля 460 рынкавых навінак вартасці каля 12 мільярдаў злотых. Найбольш з іх падрыхтуюць: мясная, фруктовая, малачарская, збожжава-млынарская і піваварская прамысловасці.

ХАЛАДЗІЛЬНІКІ З ЖАГАНЯ

Прадпрыемства «Прэдом-Пляр» у Жагані пачало прадукаваць халадзільнікі, пры якіх будуць абсталяваны люстэрка, шкляныя паліцы і добрае асвятленне. Карыстаюцца яны вялікім зацікаўленнем у пакупнікаў. Не малое значэнне мае пры тым увядзенне розных колераў. Дапасаваць іх можна будзе да хатняй мэблі. (яц)

 ВАЯВОДСТВА

СЕСІЯ ВРН

29 снежня адбылася XXII сесія Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку. Галоўным пунктам парадку дня пасяджэння было зацвярджэнне гаспадарчага плана і бюджэту ваяводства на 1973 год. У сесіі прымалі ўдзел віцэ-міністр фінансаў Я. Душа, сакратары ВК ПАРП Ул. Юшкевіч і С. Завадзінскі, прэзас ВК ЗСЛ Ю. Сапяжынскі, старшыня ВК СД Р. Бартнік, прадстаўнік Бюро Рады Міністраў К. Эберт і прадстаўнік Камісіі планавання пры Радзе Міністраў Я. Асоўскі.

З дакладам аб галоўных напрамках плана выступіў старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха. Галоўнай мэтай плана з'яўляецца далейшае паляпшэнне ўмоў жыцця насельніцтва нашага ваяводства. У плане прадугледжаны 9-працэнтны ўзрост даходаў насельніцтва, дынамічнае развіццё паслуг і амаль 10-працэнтны ўзрост продажу прамысловых і харчовых тавараў.

Пасля дыскусіі сесія прыняла пастанову аб гаспадарчым плане нашага ваяводства на 1973 год.

УРУЧЭННЕ НАЗНАЧЭННЯЎ

У Прэзідыуме ВРН, ва ўрачыстай абстаноўцы, былі ўручаны акты назначэння на пасаду новых начальнікаў гмін. На ўрачыстасці гэтай прысутнічалі І сакратар ВК ПАРП З. Куроўскі, сакратар ВК Ул. Юшкевіч, прэзас ВК ЗСЛ Ю. Сапяжынскі, прадстаўнік Бюро Рады Міністраў К. Эберт і старшыні прэзідыумаў ПРН.

Ад імя ваяводскіх улад старшыня Прэзідыума ВРН З. Спрыха павіншаваў новых начальнікаў гмін і падкрэсліў, што пасады гэтыя ганаровыя, але і адказныя. Пасля ўрачыстай прысягі З. Спрыха ўручыў начальнікам гмін акты назначэння на пасады.

ФОНД АХОВЫ ЗДАРОЎЯ

У Ваяводскім камітэце партыі адбылася нарада, прысвечаная справам аховы здароўя. У нарадзе ўдзельнічалі намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Е. Зентара, старшыня ВК ФАН С. Кудла, кіраўнік аддзела здароўя Прэзідыума ВРН Л. Янкоўскі, сакратары павятовых камітэтаў партыі, кіраўнікі аддзелаў здароўя і члены прэзідыумаў ПРН, адказныя за службу здароўя. Вёў нараду сакратар ВК ПАРП Я. Златажынскі.

Кіраўнік адміністрацыйнага аддзела ВК ПАРП З. Рыбіцкі прадставіў патрэбы ў галіне службы здароўя ў нашым ваяводстве, падкрэсліваючы неабходнасць дапамогі грамадства. Формай грамадскай дапамогі будуць дабравольныя складчыны на фонд аховы здароўя ўсіх жыхароў нашага ваяводства. Створаны ўжо ваяводскі камітэт фонду аховы здароўя, у студзені будуць створаны павятовыя, гмінныя і гарадскія камітэты. Ад пачатку новага года калектывы прамысловых прадпрыемстваў і устаноў, сяляне і рамеснікі — жыхары ўсяго ваяводства падпісваюцца на ўнясенне сваёй долі ў паляпшэнне ўмоў працы службы здароўя, у ахову ўласнага здароўя.

ПЛЕНУМ ВКЗЗ

28 снежня адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскай камісіі прафсаюзаў. Старшыня ВКЗЗ Ю. Трусевіч у сваім выступленні падсумаваў дасягненні прафсаюзнага руху за мінулы год і прадставіў напрамкі дзейнасці ў 1973 годзе. (яч)

NIEDZIELA 7.I.

7.40 Program dnia. 7.45 TV Kurs Rolniczy. 8.20 „Przypominamy, radzimy". 8.30 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 Dla młodych widzów: TELERANEK. 10.20 Polski Film Dokumentalny. 11.00 Sprawozdawczy magazyn sportowy. 13.00 Dziennik. 13.15 Gra Orkiestra TV Katowice. 13.40 „Przemiany". 14.10 Dla dzieci: „Złote Wrota" — teatrzyk piosenki dziecięcej TV Słowackiej w Koszycach. 15.00 „W Klubie — wieczór pierwszy" — program młodzieżowy. 15.40 Reportaż film. z Festiwalu Zespołów Polonijnych w Rzeszowie. 16.15 „Pojedynek" — teleturniej — III runda. 16.55 „Kryteria". 17.05 „Złamana lilia" — film arch. („W starym kinie"). 18.30 „Dama z pieskiem". 19.10 „Śladami Rumcajsa". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Bór" — film TVP („Chłopi") odc. VII. 20.55 PKF. 21.05 „Piosenki spod choinki" — program rozr. ang. 21.50 Magazyn sportowy.

PONIEDZIAŁEK, 8.I.

15.20 i 22.45 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 17.50 TV Kurier Białostocki. 18.10 „Oferty". 18.25 Program Warszawsko-Mazowiecki. 18.45 „Eureka". 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: R. O' Neil — „Diabelski zawód". 21.35 „Dom przyjaźni" — rep. film. 21.55 Dziennik. 22.15 Popularne arie operetkowe śpiewa Barbara Nieman.

WTOREK, 9.I.

9.00 „Bór" — film TVP („Chłopi") odc. VII. 16.10 Program dnia. 16.15 Dziennik. 16.25 Program młodzieżowy. 17.55 „Orbita". 18.25 Program Warszawsko-Mazowiecki. 18.45 Studium Wiedzy Społeczno-Politycznej. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Hogo Fogo Homolka" — film fab. czechosł. 21.25 „Kontakty". 21.55 „Ach, te lata dwudzieste" — program rozr. bułg. 22.15 Dziennik. Wiadomości sportowe.

ŚRODA 10.I.

8.35 „Hogo Fogo Homolka" — film fab. czechosł. 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Historia — „Bagnet na broń". 10.55 Dla szkół: (kl. VII—VIII) Wychowanie plastyczne — „Grafika". 12.00 Sprawozdanie z Międzynarodowego konkursu skoków narciarskich o Puchar Przyjaźni — I konkurs skoków (Szczyrk). 14.00 „Wybieramy zawód". 14.20 Mechanizacja Rolnictwa — cz. I i II. 15.20 i 23.05 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Nowy rok jaki — cały rok taki?". 17.10 Dla dzieci: 1) „Jak malować bajki", 2) Filmy animowane. 17.35 „Informacje-Towary-Propozycje". 17.55 „Sylwetki X Muzy" — Władysław Hańcza. 18.25 Program Warszawsko-Mazowiecki. 18.45 „Starty". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Studio 63: M. Żuławski — „Opowieści mojej żony". 20.20 „Śledztwo inspektora Lamba" — film franc. („Słynne ucieczki"). 21.15 „Świat i Polska". 21.50 Reportaż film. z Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. H. Wieniawskiego w Poznaniu. 22.25 Dziennik. Wiadomości sportowe.

CZWARTEK 11.I.

8.30 „Śledztwo inspektora Lamba" — film franc. („Słynne ucieczki"). 12.25 Dla szkół: (kl. II—IV lic.) Język polski — „Dramat romantyczny". 14.00 Matematyka w szkole: „Pomiary, długości, odcinki" cz. I. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 PKF. 17.55 „ZSRR — 50" — program przygotowany przez TV Radziecką. 19.10 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Porwanie" — film fab. wł. 21.45 „W „Kalinie" i gdzie indziej". 22.15 „Ekspres nr 17". 22.45 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK, 12.I.

8.10 Film fabularny. 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „Mój kolega". 10.55 Dla szkół: (kl. VII—VIII) Wychowanie obywatelskie — „Obróbka szkła". 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Chemia — „Sól kamienna". 12.25 Międzynarodowy konkurs skoków narciarskich o Puchar Przyjaźni (Wisła). 15.20 i 23.05 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Pora na Telesfora". 17.25 „Nie tylko dla pań". 17.45 „Piosenki w mundurze" — program rozr. 18.15 „Turystyka i wypoczynek". 18.25 Program Warszawsko-Mazowiecki. 18.45 „Za kierownicą". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Dokumentalny program radziecki. 21.00 Panorama Tygodnia. 21.40 Teatr TV: I. Gonczarow — „Zwykła historia". 22.20 Dziennik. Wiadomości sportowe. Kronika Pucharu Przyjaźni.

SOBOTA, 13.I.

9.00 „Życie małżeńskie" film fab. franc. cz. I („On"). 11.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Biologia — „Teoria ewolucji Karola Darwina". 15.25 Program dnia. 15.30 Program I proponuje. 15.50 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.05 TV Informator Wydawniczy. 16.30 Dziennik. 16.40 Teatr Młodego Widza: A. Arbuzow — „Mój biedny Marat". 18.05„Spotkanie z przyrodą". 18.30 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 Program rozrywkowy. 21.15 Dziennik. 21.35 Wiadomości sportowe i reportaże TV z ogłoszenia Plebiscytu „Przeglądu Sportowego" na 10-ciu najlepszych sportowców polskich roku 1972. 22.00 „Życie małżeńskie" — film fab. franc. cz. I („On").

Piątek, 5 stycznia

7.45 Filmy animowane. 9.15 Film fab. 9.50 Szkoła szachowa. 10.20 Filmy dokument. 13.55 Program dnia. 16.10 Białoruś literacka. 17.00 Zima rosyjska. Koncert z Pałacu Zjazdów. 19.45 Spektakl TV.20.35 Film dokument.

Sobota, 6 stycznia

7.00 Program dnia. 7.30 Koncert życzeń. 8.40 Spektakl dla dzieci. 10.00 Filmy animowane. 11.00 Film fab. 16.00 W świecie zwierząt. 17.40 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Koncert świąteczny.

Niedziela, 7 stycznia

7.00 Program dnia. 9.00 Ekran dla dzieci. 9.45 Filmy animowane. 10.15 Dla żołnierzy. 12.00 Z historii muzyki białoruskiej. 13.05 Ekran i czas. 13.55 Film fab. 15.00 Klub filmowy. 16.10 Spektakl TV. 17.20 Film dokument. 17.50 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. 20.40 Koszykówka. „Spartak" (Leningrad) — „Dynamo" (Tbilisi).

* ✲ *

той лабірынт
што ў сэрцы быў дагэтуль
разгаданы тваім заклёнам
вядома дзе ўваход
вядома дзе ёсць мэта
і сталася таемнае вядомым
якім ты спосабам
якой загадкай
адкрыла тое, што я доўга пратаў
і як жа ціха як жа гладка
мне ў сэрца
ты ўвайшла праз краты
няма больш крат
і банк пусты да рэшты
прайграўшы выйграў
можа адваротна
не трэба больш старых прыёмаў
жэстаў
было клапотна
ёсць клапотна.

Алесь Барскі

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ

№ 168

*Парадзіўся я пад знакам **Ільва.** Можа, таму так многа вандраваў. Першыя крокі зрабіў у лесьнічоўцы, якая стаяла на ўскрайку Белавежскай пушчы. І вельмі шкадую, што ў пашпарце ў графе «месца нараджэння» стаіць: Грынкі. Лесьнічоўка больш прыгадвае Нарву, да якой ад парога вяла кароценькая сцяжынка. Потым яна вывела мяне на вялікі прасцяг жыцця. На Сівым Цянь-Шані я працаваў на будоўлі чыгункі «Дружба». Бліжэй пазнаўшы людзей, я зразумеў, што мушу пісаць пра іх.*

І вось ужо дванаццаць год хаджу па журналісцкіх дарогах. Працаваў у раённых і рэспубліканскіх газетах Гродзеншчыны, Мінска, Вільна. Цяперашняя, калі так можна сказаць, альма матэр, — забжанская рэдакцыя газеты «Глос Забжа» на Горным Шлёнску.

З той пары, калі я пачаў хадзіць, мінула 32 гады. Многа вады ўплыло з Нарвы...

Уладзімір Малашкевіч.

Калі Іосіф Янчанка выбраўся за горад, над таполямі, якія стаялі каля дарогі, павісла ліловая, з падпаленымі бакамі хмара. Гулка грымела, быццам за дамамі ўзляталі самалёты.

Апошні маршрутны аўтобус, якім Янчанка выязджаў з работы дадому, пайшоў у сем вечара. Зараз было без чвэрці дзесяць. Буйныя кроплі дажджу ўпалі на пыльнае лісце лапуху, якое нейкім цудам вылезла з-пад асфальту. Іосіф перахапіў з рукі ў руку жоўты партфель. Ён ненавідзеў гэты партфель, але заўсёды насіў яго з сабою.

Іосіф пабег да заправачнай станцыі. Там стаяла некалькі машын. Машына з чырвоным крыжам, да якой ён накіраваўся, развярнулася перад самым носам і пайшла ў горад. Новенькая «Волга» з транзітным нумарам была адразу набіта пасажырамі. Заставалася грузавіка з прычэпам. Іосіф акінуў яе позіркам і павесялеў — вялікая кабіна пуставала. Каля акенца заправачнай станцыі, прыгнуўшыся, стаяў дзябёлы мужчына, мусіць шафёр. Вось ён выпраміўся і пакрочыў да ажыўшай бензакалонкі, дзе чулася шчоўканне лічыльніка.

— Вы выпадкова не ў той бок? — запытаў Іосіф.

Плячысты, падобны на каржакаваты дуб шафёр нават не глянуў на Іосіфа. Стаяў і пазіраў за лічбамі лічыльніка, якія што хвілі змяняліся.

«Сапраўды, дуб», — непрыязна падумаў Іосіф. І зараз жа пастараўся ўсміхнуцца, баючыся, каб гаспадар грузавіка не здагадаўся па твары аб яго думках.

Лічыльнік змоўк. Вадзіцель выняў з гарлавіны заправачнай калонкі пісталет, устанавіў яго на месца і забраўся ў сваю прасторную кабіну. Машына апісала круг і падышла да бензакалонкі з другога боку. «Будзе запаўняць яшчэ адзін бак», — здагадаўся Янчанка. І да яго вярнулася надзея.

— Нарэшце-такі дождж, — сказаў Янчанка, высоўваючы галаву з-пад казырка, што распасціраўся над бензакалонкамі. — Амаль месяц не было.

Трэба было неяк разгаварыць суровага вадзіцеля, вось Іосіф і сказаў першае, што прыйшло ў галаву, не спадзеючыся, што шафёр адклікнецца на гэту рэпліку. Але той раптам спытаў:

— Далёка ехаць?

Янчанка схамянуўся.

— Прыкладна трыццаць кіламетраў.

Ён выдатна ведаў, што трыццаць кіламетраў, але чамусьці сказаў «прыкладна». Кожны дзень раніцай і вечарам падарожнічае ў горад і назад у вёску. Там жывуць жонка з маленькай дочкай. Чакаюць, пакуль Іосіфу дадуць кватэру.

— Плаці, — без усякіх эмоцый сказаў шафёр.

— Так-так... — збянтэжыўся Іосіф. — Плаціць? Вядома... Калі ласка.

Паехалі. У кабіне было непрытульна, пад нагамі валяліся акуркі, цэлафанавыя абрыўкі з каўбасы, расціснуты металічны корак. Моцна дзьмула. Іосіф паспрабаваў падкруціць ручку, што падавала ўверх шкло. Але нічога не выйшла. «Дворнік» дрэнна спраўляўся са струменьчыкамі вады на ветравым шкле, за нешта сударгава чапляўся. Шафёр абыякава глядзеў наперад. Іосіф стаў прыглядацца да яго. Ён быў у шэрай выцвілай куртцы без падкладкі. І як гэта адзенне яшчэ не лопнула на такіх шырокіх лапатках? Цяжкія рукі, цёмныя ад загару, бензіну і масла, спакойна ляжалі на баранцы кіраўніцы.

— Закурыць можна? — запытаў Іосіф.

— Прыкуры і мне, — не паварочваючы галавы, кінуў шафёр.

Янчанка дастаў з кішэні пачак і толькі зараз убачыў, што там засталася ўсяго адна цыгарэта.

— Куры, мне пакінеш, — распарадзіўся вадзіцель.

Калі цыгарэта перайшла да яго, ён раптам зацікавіўся сваім пасажырам.

— Дахаты?

— Так. Звычайна я езджу аўтобусам. Але сёння затрымаўся. Трэба было сёетое купіць. Тут пастаіш — там пастаіш... А вы здалёк?

Шафёр назваў сталічны горад.

— І родам адтуль?

— Не, з Беларусі. З Навагрудка, можа, чуў?

— Адам Міцкевіч там жыў. Дык вам жа можна заехаць да сябе на радзіму.

— Думаў. Нават дзяцей хацеў узяць. Ды, бачыш, надвор'е перамянілася? Добра, што не ўзяў.

(Працяг на стар. 4)

Я

збіраю

Макі без

Колеру

Ён астаўся

У полі

Чырвоным

Цёплым

Халодныя макі...

Дзе

Ваша чырвань?

Надзея Артымовіч

Было так.

Калі яго схваціў параліч, яна моцна захварэла. Яе таксама забралі ў бальніцу.

Я не ведаў. Увечары націснуў кнопку званка іх кватэры 13, дзверы адчыніў старэйшы сын. Запахла запушчанасцю; дзецям вельмі хацелася есці, яны перасталі хадзіць у школу — нават на панадворак.

Ён памёр. Аб смерці яго сказалі ёй праз дзень; сказаў лекар. Уночы яна шчасліва выскачыла праз вакно, прыйшла дамоў, разбудзіла дзяцей, выкупала іх у ванне і ўкладавіла спаць, згатавала абед. На світанні апынулася на могілках, была ўжо звар'яцелай.

Сторож паведаміў у міліцыю: яе выдала бальнічная піжама.

На яго пахаванне зышліся людзі. Труну вынеслі на панадворак, двое прыбівала века. Малаткоў не было чуваць (на стадыёне, што побач, забілі гол). Старэйшы сын абняў труну.

Пахаванне адбылося ў семнаццаць гадзін пяць хвілін: шафёр жалобнага аўтобуса ад'ехаў пунктуальна.

Праз паўтара месяца — пахавалі яе; дзяцей забрала бабуля.

У кватэры 13 пасялілася сям'я.

Сакрат Яновіч

«Зіма, зіма!» — чуецца ўсюды. Ці праўда? Цягне да акна. Ці ўжо ўпаў першы снег?

Ах! так! Які белы свет, якая яркасць б'е ад зямлі, якая вясёласць у душы.

Глядзіш і радуешся няведама з чаго, чуеш лёгкасць, жвавасць. А дзе павага, дзе задума?

Прыдзе з часам. Зімы пачатак цешыць вочы, канец зімы пацяшае сэрца блізкасцю вясны. А сярэдзіна зімы? Гэта граза, страх і задума. Мяцеліца, страшны вецер, бура — сядзіш у хатцы цёплай; снег, мароз і лёд — гуляй удосталь.

Так канчаецца думка аб зіме.

Ніна Гаўрылюк

На бельскай гаворцы

◆ ДЭ ◆

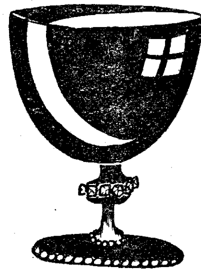
Чы можна знэволіты сэбэ?
Засіеяты тое,
што нэ прымае сэрце?..
Часом одна кропля,
росплывшаяся ў грудёх,
Змые тое, што було нэтрвалэ,
і засіе новэ —
нэзнанэ.

✲

Думаю дзісь.....
дэ кончаецься любов?
Дэ бледнут барвы сэнсу жыцця?
Дэ гаснэ сьвятло,
з которым
родывся чоловек...

Янка Кірызюк

РАЗАМ ПОЙДЗЕМ

Да сонца
Млечным шляхам
ноччу
у хмарах цёмных
у воблаках залацістых
днём
пойдзем разам
з песняю вясёлаю
ў сэрцы
Ісці далінамі
ў кветках
будзем разам
адкрываць кілішкі
шчасця
і чашы горычы
адважна
выпіваць да дна
Будзем блудзіць
а там
дзе ў бяздоннях
яснейшая пляма
там пойдзем
Разам
трымаючыся за рукі
сяброўка
разам
Дружба
граніц не знае.
для дружбы
граніц няма.

Ірэна Баравік

Ян Чыквін

◆ Плач Яраслаўны ◆

Фларыяну Няўважнаму

Князю слава, Святаславу!

О Святаславе, Святаславе,
Зямля сыра табе пасланнем!

На вечны сон яшчэ зарана!
О дзе ж твая сіла, дзе ж твая слава!
О, княжа, дружа, Святаславе!

О, ўстань вялікі ў ярай славе!
Буй Тур над рэчкаю Каялай,
Князь Ігар там цябе чакае,
Ляжыць — мядзвежа шкура разаслана.

Дружына ў зараслях чакае.
Іх прараслі імхом зялёным плечы.
Нядаўна бой з паганцамі тут быў вялікі.
Цяпер маўчаць ў руках заіржаўленыя мечы.
І тонкімі бярозамі растуць з зямлі іх пікі.

Твой конь спыніўся над ракой Каялай.
Ён воду піў — вада спрыяла.
Твой конь спаткнуўся над ракою Летай,
Ён хроп і землю гроб капытам гэтак,
Як быццам бы заглянуў ў вочы смерці.
Ты спіш, о княжа, я у гэта веру!

О Святаславе, Святаславе,
На вечны сон яшчэ зарана!
О, ўстань вялікі ў ярай славе!
Дружына ў зараслях чакае.
Твой конь спыніўся над ракой Каялай.
Прачніся, мудры Святаславе!
Не ўсё яшчэ ўладкавана!

Стаіць над князем Немесіда!
І меч ў руцэ блішчыць варожа.
Ад гэтай помсты уцячы ніхто не можа —
Але меч у зямлю ўваткнула слаўны.
Няма ў яе ніякай непрыязні.
Хоць каму прабачыць, таго і смерці выдасць,
Бо дзень і ноч — два крылы князя,
А ўсход і захад — Яраслаўны.

(Працяг са стар. 3)

— А ёсць у вас бацькі? — спытаў пасажыр. Ён узрадаваўся, што нарэшце з'явілася тэма да размовы.

— Ёсць. Толькі не ў самым Навагрудку, а ў вёсцы. Маці там жыве.

— Даўно вы яе не бачылі?

Шафёр нічога не адказаў. І толькі, калі праехаў паварот, які тут называлі «цёшчыным языком», адклікнуўся:

— Гады два ці тры.

— Тады абавязкова трэба заехаць. Вось маці ўзрадуецца.

— Дорага мне гэта радасць абыйдзецца, — заявіў шафёр.

— Добра, што гэтага не чуе ваша маці, — не ўтрымаўся Іосіф ад заўвагі.

Памаўчалі.

— Там яшчэ два маіх браты жывуць. Жанатыя. Але ў мацеры часта бываюць. Дапамагаюць і ўсё іншае.

— Дык жа маці па далёкаму сыну смуткуе. Тыя ж побач.

Першы раз вадзіцель з такой павагай паглядзеў на свайго пасажыра. Той сядзеў у вугалку, хаваючыся ад ветру. Чарняві ў рагавых акулярах. І трымаў на каленях біткам набіты паклажай жоўты партфель. Перахапіўшы погляд шафёра, пачаў тлумачыць:

— Можа, думаеце, для важнасці яго нашу? У мяне ж сям'я, дачка. Тое ды сёе... не цягаць жа з авоськай.

Шафёр адвярнуўся.

— А я часта наведваю сваю маці, — вярнуўся раптам да ранейшай тэмы Янчанка. — У мінулым годзе прыехаў пагасцяваць да мацеры, а яна бух на стол пачастунк. Што б думалі? Ракі.

— Няўжо? — шафёр раптам нават трохі прыўзняўся з сядзення. — Страшна люблю ракі з піўцом.

— Я тожа. Слаўна пагасціў у мамы. Памятаю, адварыла яна маладой бульбачкі, паклала сала, абсыпала кропам — еш, дарагі сынок... Нарэзала свежых агурочкаў, абліла іх смятанай. Якраз у гэту пару гэта было, у канцы чэрвеня — пачатку ліпеня.

— А да ракаў нічога не падала? — пацікавіўся шафёр.

— Як гэта нічога? Усё было, як патрэбна. Спецыяльна да майго прыезду трымала ў склепе бутэлечку. І піва было. А як жа...

— Спаў, мабыць, у сене на вышках?

— Вядома. Такі пах цудоўны. Лягаш і адразу заснеш. Раніцай прачнешся — птушкі спяваюць. Заходзіш у хату — на стале гарлачык з малачком, хлеб дамашні.

— Глядзі ты, — узрадаваўся шафёр, — мая маці таксама да майго прыезду хлеб пякла сама. Збяруцца браты з жонкамі і дзецьмі, кумаўё, суседзі. Пір гарой. А маці глядзіць на нас і радуецца.

Дарога павярнула ўлева, а другая, вузейшая, бегла да хат, якія мільгалі за дрэвамі справа.

— Мне сходзіць.

Машына спынілася. Пасажыр націснуў на ручку дзверцаў.

— Пачакай, — папрасіў шафёр. — І пачаў нешта шукаць у кішэні.

— Ты, дружа, прабач мне, — сказаўшы гэта, шафёр раскрыў шырокую далонь. На ёй ляжалі грошы. — Забяры, калі ласка, я ж цябе за піжона прыняў. Бакі, партфельчык... Калі б яшчэ з «раялем» да мяне папрасіўся, ні за што не павёз бы.

— Якім раялем?

— З транзістарам. Цярпець не магу гэтых музыкантаў. Нідзе не працуюць, а грашыма кідаюцца, як сваімі. Ну, будзь, здароў. Дарэчы, а колькі табе гадоў?

— Дваццаць тры. А што?

— Малады ты яшчэ. А словы гаворыш правільныя. Будзь здароў!

Дзверы зачыніліся.

— А да мацеры я абавязкова заеду, — крыкнуў з кабіны шафёр. Загудзеў матор, і хутка машына знікла за паваротам.

Іосіфу да дому заставалася метраў трыста. Ішоў дождж. Але Іосіф не звяртаў на яго ніякай увагі, ішоў проста па лужынах і разважаў аб тым, ці правільна зрабіў, што нагаварыў шафёру такога, чаго ніколі не было. Ніякай жа маці ў Іосіфа няма. Не памятае ён і бацькі. Вырас у дзіцячым доме. Але гэтая хлусня дала яму столькі нявыказнай радасці, што ён не мог стрымацца.

Уладзімір Малашкевіч

СВЯТКАВАННЕ 50-ай ГАДАВІНЫ СССР

Адзначаюць 50-ую гадавіну СССР гурткі БГКТ і ЗМВ на Гайнаўшчыне. Адбываюцца конкурсы пад загалоўкам «Усё ведаю аб СССР», дэманструюцца кінафільмы на тэмы паасобных савецкіх рэспублік, праводзяцца сустрэчы з жыхарамі вёсак, якія ў апошні час наведалі Савецкі Саюз. І так, сваімі ўражаннямі з надаўняй пабыўкі ў СССР дзяліўся настаўнік прафесіянальнай школы ў Гайнаўцы Юрка Славікоўскі. Выступаў ён у Белавежы, Махнатым, у гайнаўскім Доме настаўніка. Апрача расказа ён дэманстраваў каляровыя дыяфільмы. У вёсцы Вітава аб СССР расказалі на супольным маладзёжным сходзе жыхары гэтай вёскі Віктар Баравік і яго дачка Леакадзія. Кінафільмы аб СССР дэманстраваліся ў вёсках Ласінцы, Макаўцы, Койлах, Вітаве і па некалькі разоў у гайнаўскіх дамах культуры. Праўленне школьнага гуртка ЗМВ пры Лясным тэхнікуме ў Белавежы, а таксама іншыя гурткі БГКТ і ЗМВ арганізавалі навукова-папулярныя сесіі на тэмы: «Гісторыя ўзнікнення СССР», «Асвета, спорт, культура ў Савецкім Саюзе», «Навукова-тэхнічныя дасягненні ў Краіне Саветаў», «Польска-савецкае супрацоўніцтва ў перыяд існавання Народнай Польшчы».

Адбыўся конкурс пад загалоўкам «Ці ведаеш савецкую літаратуру?» ў асадзе Нараў. Гайнаўскі мастак Янка Салавянюк выступаў з цыклам лекцыяў на тэму савецкага жывапісу ў Ласінцы, Дубінах, Кляшчэлях, Гайнаўцы. БГКТ-оўцы і ЗМВ-оўцы прыступілі да чытальніцкага конкурсу «Што ведаеш аб гісторыі 50 гадоў СССР?» У клубах і святліцах зроблены выстаўкі і фотагазеткі, звязаныя са святкаваннем гэтай знамянальнай гадавіны. Гэтая тэматыка пераважае зараз на сходах маладзёжных гурткоў і ў рэпертуары мастацкіх аматарскіх калектываў.

✲

Па ініцыятыве гуртка ЗМВ у тэхнікуме сельскай гаспадаркі ў Бельску Падляшскім адбылася сустрэча з 86-гадовым настаўнікам-эмерытам Нестарам Перавоем — удзельнікам рэвалюцыйных падзей у Маскве ў 1917 годзе. Н. Перавой вельмі цікава расказаў прысутным аб змаганні з белагвардзейцамі і аб першых гадах існавання савецкай улады.

✲

Вечарына, прысвечаная 50-ай гадавіне СССР, адбылася ў клубе «Рух» у Супраслі. З дакладам на тэму развіцця літаратуры на працягу 50 гадоў існавання Савецкага Саюза выступіў навуковы работнік Варшаўскага ўніверсітэта др Аляксандр Баршчэўскі. Вечарына закончылася мастацкай праграмай. У супраслькім клубе была адкрыта выстаўка беларускай кніжкі.

(ця)

У НАВАГОДНІМ АБ'ЕКТЫВЕ

— Цыганка ўсю праўду табе скажа: што цябе чакае, хто любіць, а хто кахае...

Фота Я. Цялушэцкага

(Працяг са стар. 1)

З вясковай хаты ў прафесары

рачных адхонах прымяненне штучных угнаенняў і гербіцыдаў абавязкова абмежаваць! Сялянам, «пакрыўджаным» такім абмежаваннем, трэба знайсці сродкі рэкампенсаты. А гэта ўжо справа адміністрацыі.

«НІВА»: Паважаны прафесар, год 1973 аб'яўлены Годам польскай навукі. Якія асноўныя праблемы з жыцця Беласточчыны па вашаму меркаванню перш за ўсё патрабуюць «вока» вучоных?

ПРАФ. Б. ЧЭЧУГА: Калі на Беласточчыне першынство даецца сельскай гаспадарцы, дык і вучоныя, так мне здаецца, павінны перш за ўсё звярнуць сваю ўвагу ў гэты бок. Трэба даследаваць хваробы аджывельнага паходжання, усе станоўчыя і адмоўныя вынікі прымянення розных хімікатаў у сельскай гаспадарцы, бо яны, выпаласканыя дажджом, трапляюць у рэкі і вадасховішчы і там, залежна ад іх згушчанасці, або садзейнічаюць развіццю водарасцяў (глёнаў), або іх знішчаюць, што раптоўна змяншае колькасць кісларода (тлену) ў вадзе. А без кісларода няма жыцця і распаду арганічных астаткаў. Тут ужо пачынаецца роля нашага калектыву гідрабіёлагаў. Будзем таксама арганізатарамі навуковай сесіі мікрабіёлагаў і будзем прадаўжаць раней распачатыя доследы.

«НІВА»: Дзякуем за гутарку і жадаем далейшых поспехаў.

Гутарыў: Віктар Рудчык

Дуброўскія інвестыцыі

Дуброўшчына з году ў год мяняе сваё аблічча. З кожным годам прыбывае тут новых дарог, крамаў, пунктаў скупкі малака, усё больш вёсак пачынае карыстацца электрычным святлом і г.д. І так, да 1975 года ў Дуброўскім павеце будзе закончана будова новых дарог на адрэзках: Сухадаліна—Маева, Новы Двор—Сідра, Дубасьна—Рыгалоўка, Новы Двор—Бобра Вялікая.

Пакуль што многія сяляне карыстаюцца нафтавымі «капцілкамі», яны маглі толькі марыць аб электрычным святле. Але вось ужо ў бліжэйшыя гады да 800 сялянскіх двароў будзе падключана святло.

На вёсках Дуброўшчыны мала таксама тэлефонаў. Да канца гэтай пяцігодкі атрымае іх 35 вёсак.

З іншых інвестыцыяў прыбудзе павету 13 глыбінных (артэзіянскіх) студняў, 10 злеўняў малака; новыя крамы атрымаюць вёскі: Пакосьна, Няросьна і Дубасьна.

У не найлепшых умовах працуюць вясковыя цэнтры здароўя, а таксама раённая лекарская парадня. Сітуацыя гэтая зменіцца яшчэ ў гэтай пяцігодцы, калі ў Няросьне, Звярынцы Вялікім і Вольцы будуць адкрыты новыя цэнтры здароўя, а таксама будзе пабудавана новая раённая парадня ў самой Дуброве.

(ця)

Наш Каляндар

ВАЖНЕЙШЫЯ ГАДАВІНЫ Ў 1973 ГОДЗЕ

(У ДУЖКАХ: КОЛЬКІ МІНУЛА ГОД)

6.I.1913 нар. I сакратар ЦК ПАРП Эдвард Герэк (60).
21.I.1838 нар. Кастусь Каліноўскі (135).
1.II.1913 нар. беларускі пісьменнік Антон Алешка (60).
2.II.1943 перамога пад Сталінградам (30).
10.II.1898 нар. нямецкі пісьменнік Б. Брэхт (75).
18.II.1893 нар. беларускі пісьменнік Максім Гарэцкі (80).
19.II.1473 нар. Мікалай Капернік (500).
21.II.1848 з'явіўся «Камуністычны маніфест» (125).
22.II.1848 Вясна народаў (125).
23.II.1918 гадавіна нараджэння Савецкай Арміі (55).
1.III.1943 абвешчана ідэйна-праграмная дэкларацыя ППР (30).
14.III.1883 памёр Карл Маркс (90).
27.III.1923 нар. беларускі пісьменнік Алесь Рылько (50).
10.IV.1923 пам. польскі фалькларыст М. Федароўскі (50).
18.IV.1903 нар. беларускі пісьменнік Платон Галавач (70).
11.V.1883 нар. беларускі пісьменнік Янка Маўр (90).
14.V.1943 утварылася I дывізія імя Т. Касцюшкі (30).
27.VI.1913 нар. беларускі пісьменнік Юры Рудзько (60).
19.VII.1893 нар. Уладзімір Маякоўскі (80).
8.VIII.1893 нар. Марцэлі Навотка (80).
22.IX.1903 нар. беларускі пісьменнік Хвядос Шынклер (70).
25.IX.1913 нар. беларускі паэт Сяргей Грахоўскі (60).
29.IX.1823 нар. Уладзіслаў Сыракомля (150).
12.X.1943 бітва пад Леніна (30).
24.XI.1913 нар. беларускі пісьменнік Вісарыён Гарбук (60).
27.XI.1903 нар. беларускі пісьменнік Піліп Пестрак (70).
15.XII.1948 створана ПАРП (25).
24.XII.1798 нар. Адам Міцкевіч (175).
24.XII.1913 нар. беларускі пісьменнік Аляксей Кулакоўскі (60).
27.XII.1923 нар. беларускі паэт Анатоль Вялюгін (50).

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

ЮЗЭФ УРВАНОВІЧ

Работнікі паштовых устаноў з'яўляюцца нашымі саюзнікамі, пасрэднікамі паміж чытачамі і нашай газетай. У нашых рэпарцёрскіх вандроўках мы іх наведваем і лічым за сваіх старых знаёмых. Гэтым разам мы наведалі паштовую ўстанову ў Ялоўцы Беластоцкага павету. Засталі начальніка ўстановы Юзэфа Урвановіча (на здымку). Установа невялікая. Абслугоўвае яна Ялоўку і навакольныя вёскі Дубляны, Цэгеле, Залешаны, Навасады, Кандраткі, Падазераны, Кітурыкі, Мастаўляны, Ганчары і Зялёну. Вёскі раскіданы, і з-за гэтага многа часу трэба страціць, каб дайсці ці даехаць туды. Пытаем пра колькасць падпісчыкаў, у тым ліку і на наш тыднёвік «Ніву». Усіх часопісаў прыходзіць сюды 774 экзэмпляры. «Нівы» — каля 50 экзэмпляраў. Начальнік аднак запэўняе нас у тым, што лік падпісчыкаў на «Ніву», як і на іншыя газеты, павялічыцца. Так бывае заўсёды зімою. Летам лік падпісчыкаў змяншаецца — сяляне не маюць часу на чытанне, у іх многа работы. Але ўзімку, ужо цяпер, расце колькасць падпісчыкаў. Многае залежыць таксама ад самых пісьманосцаў. Калі зімою занясе дарогі, цяжка ім дабрацца ў некаторыя вёскі, а вядома, нерэгулярнае даручэнне часопісаў не спрыяе росту падпіскі. Ды і чытачы бываюць розныя. Некаторыя сам ахвотна дапамінаюць падпіскі, а іншым трэба напамінаць і заахвочваць.

Наш ветлівы субяседнік Юзэф Урвановіч з'яўляецца ўраджэнцам Ялоўкі. Начальнікам паштовай установы працуе 23 гады і мае вялікі вопыт у сваёй працы. За добрую працу ён быў узнагароджаны адзнакай «Перадавіка сацыялістычнай працы». Пошта ў Ялоўцы ўдзельнічае ў спаборніцтве працы і займае заслужанае другое месца. Яна з'яўляецца вялікім прапагандыстам прэсы ў вясковым асяроддзі, асабліва прэсы сельскагаспадарчага характару.

Юзэф Урвановіч — гэта вядомы грамадскі дзеяч у сваім асяроддзі. Выконваў ён абавязкі сакратара партыйнай арганізацыі, быў радным і членам Прэзідыума ГРН. Цяпер ён выконвае абавязкі старшыні надзорчай рады пры мясцовым доме пенсіянераў.

Начальнік з задавальненнем расказвае пра сваіх пісьманосцаў. — Вось пісьманосец Мікалай Валько, — гаворыць ён, — мае найбольш падпісчыкаў на «Ніву», а будзе рабіць намаганні, каб іх было яшчэ больш. «Ніву» найбольш чытаюць на радзіме Кастуся Каліноўскага ў вёсцы Мастаўляны і непадалёку ад іх у Дублянах.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

Вада для Гайнаўкі

Значна палепшылася забеспячэнне вадою жыхароў Гайнаўкі. Закончан першы этап пабудовы гарадской водаправоднай сеткі. Гэтая інвестыцыя каштавала звыш 20 мільёнаў злотых. Пабудавалі тут новую станцыю помпаў і пракалалі 6-кіламетровы адрэзак галоўнай водной магістралі. З новай сеткі карыстаюцца многія прамысловыя прадпрыемствы і амаль трэцяя частка гайнаўчан.

Ужо падрыхтаван план другога этапа разбудовы водаправоднай сеткі. У будучыні будзе пабудавана 10 кіламетраў магістралі і раздзельчай сеткі. (яц)

Актыўныя жанчыны

Актыўна дзейнічае гурток вясковых гаспадынь (КГВ) у вёсцы Арэшкава Гайнаўскага павету. Налічвае ён больш 40 асоб. КГВ узначальвае Надзя Паўлючук (яна з'яўляецца і намеснікам старшыні мясцовай МБМ). Арэшкаўскія жанчыны арганізуюць у сябе кулінарныя курсы (у апошнім часе вучыліся рабіць салат з чырвонай капусты і іншай агародніны) і неўзабаве арганізуюць курс пячэння пірагоў. У пачатку кожнага года бяруць яны для супольнага адкармлення па 500 і больш куранят. У інспектах садзяць расаду капусты і флянсы памідораў. Вырошчванне агародніны добра аплочваецца. Сёлета жанчыны мелі за агародніну дадатковыя сотні грошай. Арганізуюць яны таксама забавы. За сабраныя грошы арганізавалі яны экскурсію ў Варшаву. Ездзіла 26 чалавек.

Цяпер настаці доўгія зімовыя вечары. Члены КГВ намерыліся арганізаваць аматарскі тэатральны гурток. У Арэшкаве ёсць ужо шматгадовая традыцыя аматарскага мастацкага руху. Жанчыны ахвотна спяваюць старынныя і сучасныя песні на рускай і беларускай мовах. Ёсць здольныя танцоры. У падрыхтоўцы пастановак вялікую дапамогу аказваюць кіраўнік павятовай культурна-асветнай парадні у Гайнаўцы Аляксандр Лукашук, светліцовая Зіна Аверчук і настаўніцы мясцовай школы. (ця)

ФАЛЬКЛОР

КАЛЯДНАЯ*

Moderato

Ой, яс-на-крас-на ў лу-зі ка-лі-на, Ой, дай Бо-жэ, ў лу-зі ка-лі-на!

Ой, ясна-красна ў лузі каліна,
Ой, дай Божэ, у лузі каліна!
Шчэ й краснейшая Ванечкі жэна,
Ой, дай Божэ, Ванечкі жэна!
По двору ходіт, як міесэц сходіт,
Ой, дай Божэ, як міесэц сходіт!
До сіені вуйшла, як зора зыйшла,
Ой, дай Божэ, як зора зыйшла!
До хаты вуйшла — панічыэ сідят,
Ой, дай Божэ, панічыэ сідят!
Панічыэ сідят, шляпоньқі дэржат!
Ой, дай Божэ, шляпоньқі дэржат!
Шляпоньқі дэржат по-пуд ручкамі,
Ой, дай Божэ, по-пуд ручкамі!
І пытаюцца: — Чыя то жэна?
Ой, дай Божэ, чыя то жэна?
Ванечка кажэ: — То моя жэна,
Ой, дай Божэ, то моя жэна!
Моя жоночка, як паненочка,
Ой, дай Божэ, як паненочка!

Песня спяваецца на першы дзень каляд каляднікамі ў доме маладой пары, якая ўзяла шлюб у бягучым годзе.

Ад Марыі Парфенюк, 1951 года нараджэння, і Ані Грыгарук, 1945 года нараджэння, вёска Кленікі Гайнаўскага павету, запісаў 15 лістапада 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Эдуард Гойлік.

ТАК БЫВАЕ...

Чужыя языкі пагубілі...

Як нароўны лес, так і людзі нароўныя. Нароўныя іх характары, нароўныя адносіны да сямейных спраў. І сем'і нароўныя. Кожная сям'я мае свае праблемы, свой стыль жыцця, свае таямніцы. І Аляксандр Аніська са сваёю жонкай Валяй мелі свае радасці і непаразуменні, толькі ім вядомыя. Бо і навошта выносіць у людзі свае інтымныя справы, крыўды. Людзі з усяго смяюцца, а нават з бяды.

Валя была малодшая ад свайго мужа больш як на дзесяць гадоў. Выйшла замуж маладзенькаю, наіўнаю, любіла жартаваць з усімі, нават з мужчынамі і кавалерамі, любіла быць часам залётнаю, хаця ведала, што гэтага Аляксандр не любіць, што з-за гэтага перажывае і снуе розныя падазрэнні. Яму здавалася, што пры кожнай падвярнуўшайся нагодзе яна можа яму здрадзіць. І вось так жылі яны: раз добра, раз дрэнна. Час ішоў. Паявіліся дзеці, паявіліся новыя клопаты, новыя выдаткі, новыя патрэбы. А колькі трэба ўсяго для дзяцей, аб гэтым ведаюць толькі тыя людзі, у якіх ёсць уласныя дзеці. У Аніськаў было іх чацвёра, а сярод іх двое школьнікаў. Аляксандр Аніська хацеў, каб дзеці былі належна апрануты і абуты і каб жонцы нічога не бракавала, вось таму кінуўся на заробкі. Паехаў на Паўночныя землі і там добра зарабляў, прысылаў грошы і прывозіў падарункі. Ад'язджаючы кожны раз, напамінаў жонцы аб вернасці, тавары аб нейкіх нездаровых жартах жыхароў Нетупы (Сакольскі павет), якія выказваліся на поваду яго адсутнасці. Людскія жарты яго непакоілі, быў у іх намёк аб залётах да яго жонкі нейкіх там кавалераў. Кожны ўспамін аб гэтым мучыў яго. Не мог Аляксандр ні спаць, ні есці, і давай ехаць у Нетупу і дакладна аб усім распытваць людзей. Прыехаў. Распытаў. Даведаўся праўды і няпраўды. Ён ва ўсё паверыў. А ці ўсё было праўдаю? — напэўна не ўсё. Аб гэтым цяпер ведаюць людзі з Нетупы. Яны ведаюць, што чужыя языкі згубілі сям'ю Аніськаў, ведаюць, што субяседнікі Аляксандра падлівалі бензін у агонь хваравлівай яго зайздрасці. Ведаюць і аб тым, што каб не гэтыя языкі, каб не гэтыя даносы мужу — усё да сённа было б добра. Бо шкада дзяцей, шкада, каб яны былі сіротамі. А сіротамі, круглымі сіротамі яны засталіся. Ой, людзі, людзі, што ваша балбатня нарабіла?! Навошта вы пагубілі Аніськаў?!

Дзеці былі сведкамі страшэннай сваркі. Лаяўся бацька і маці не маўчала. Была ўжо поўнач. Дзеці не спалі. Аляксандр загадаў дзецям не ўваходзіць на кухню. Яны, спалоханыя, пасядалі ў куточку ў бакоўцы. Чулі крык маці, пасля стогн, яшчэ пазней плач бацькі, удар па нафтовай лямпе, а пасля ўсё заціхла. Гэтая цішыня яшчэ больш напужала дзяцей. Яны дрыжэлі да белага рана. Паўставаўшыя да палявых работ суседзі паднялі трывогу. На яблыні ў агародзе вісеў Аляксандр Аніська, а ў хаце на кухні ляжала ў крыві яго мёртвая жонка Валя. Побач валяўся акрываўлены нож. Пахавалі іх у Гарадку на могілках.

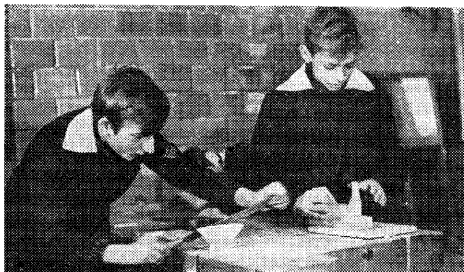
Дзяцей прытулілі сваякі. Выгадавалі без ласкі, без пяшчот, без сэрца маткі і бацькі. А ўсё гэта дзякуючы «добразычлівым» людзям.

Міхась Хмялеўскі

НА ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАХ

Школьная майстэрня ў Залуках Беластоцкага павету знаходзіцца ў прыватным будынку. Яна добра абсталявана. Урокі практычных заняткаў вядзе ў ёй дырэктар школы Францішак Апановіч. Апошнім часам, калі мы наведалі майстэрню, вучні самастойна выконвалі вешалкі для розных прадметаў хатняга ўжытку.

Тэкст і фота (ця)

За працай пры сталярскім «варштаце» Юзэф Яроцкі і Расціслаў Калішэўскі — вучні сёмага класа.

5 МІЛЬЁНАЎ НА РАМОНТЫ ШКОЛ

Сродкі, прызначаныя ў бюджэце 1972 года на школьніцтва, не забяспечваюць патрэб. Асабліва адчуваецца недахоп сродкаў на рамонты школ, інтэрнатаў і на іх абсталяванне.

У сувязі з гэтым ВРН прызначыла на гэта 5,5 мільёна зл. з так званай бюджэтнай надвышкі за 1971 год. Аддзел сельскай гаспадаркі і лясніцтва Прэзідыума ВРН і кураторыя атрымалі 700 тыс. зл., а сем паветаў і горад Беласток атрымалі 4,8 мільёна злотых. Найбольш, бо аж 2 мільёны, атрымаў горад Беласток, па 600 тыс. зл. — Аўгустоў і Голдап, а найменш, па 100 тыс. зл., — Бельскі і Лапскі паветы. /ак/

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Броўка Пятрусь, Калі зліваюцца рэкі, 1971, стар. 424, цана 9 зл. 50 гр.

У аснове рамана ляжыць канкрэтны факт пабудовы гідраэлектрастанцыі каля возера Дрысвяты, на паўночнай ускраіне Беларускай ССР, у 1953 годзе. У будове прымалі ўдзел прадстаўнікі трох суседніх рэспублік Латвіі, Літвы і Беларусі, электрычная энергія з гідраэлектрастанцыі ідзе таксама ў гэтыя рэспублікі. Электрастанцыя атрымала імя „Дружба народаў". На фоне паказу згоднай сумеснай працы трох народаў П. Броўка стварае шырокую панараму жыцця Латвіі, Літвы і Беларусі.

Рэкамендуем усім любіцелям беларускай прозы.

Вольскі Віталі, П'есы, 1962, стар. 254, цана 7 зл. 20 гр.

У гэты зборнік увайшлі „Цудоўная дудка", „Дзед і Жораў", „Несцерка" і „Машэка". Яны па сучасны дзень не сыходзяць з афішаў беларускіх савецкіх тэатраў, асабліва Мінскага тэатра юнага гледача.

Зборнік асабліва рэкамендуем нашым гурткам мастацкай самадзейнасці.

Пташнікаў Іван, Мсціжы, 1972, стар. 376, цана 8 зл. 40 гр.

Пасля дасканалага „Тартака" І. Пташнікаў дорыць нам не менш мастацкую рэч — раман „Мсціжы". У гэтым творы пісьменнік звяртаецца да сучаснасці. У цэнтры рамана селянін-калгаснік Вялічка, яго жыццё ў пасляваенай Беларусі, канфлікты і праблемы, якія ён перажывае, і вялікая любоў да роднай мясціны і зямлі.

Добрая рэч! Рэкамендуем усім любіцелям беларускай сучаснай прозы.

Арабей Лідзія, Іскры ў папялішчы, 1970, 364 стар. цана 6 зл.

Раман аўтар прысвячае жыццю, барацьбе патрыётаў-падпольшчыкаў і партызан у першы страшны год гітлераўскай акупацыі ў сталіцы Беларусі — Мінску.

Рэкамендуем усім. Цікавы і каштоўны твор.

Булыка А. М., Даўнія запазычанні беларускай мовы, 1972, стар. 384, цана 7 зл. 20 гр.

Манаграфія маладога і вельмі плённага сучаснага беларускага лінгвіста, знаўцы гісторыі беларускай мовы. У гэтай салiднай працы раскрываецца значэнне запазычаных старабеларускай мовай слоў з іншых моў. Разглядаецца звыш 9500 лексічных адзінак.

Рэкамендуем зацікаўленым гісторыяй беларускай мовы.

Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку ахвотна высылае кнігі за паштовым залічэннем (з далучэннем рахунку, калі тэтага патрабуе пакупнік). Запатрабаванні кіруйце па адрасу: „Dom Książki", Białystok, ul. Kilińskiego 10. (мг)

АЗЕРБАЙДЖАНСКАЯ САВЕЦКАЯ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЯ РЭСПУБЛІКА

Азербайджанская ССР утворана 28 красавіка 1920 г. Увайшла 12 сакавіка ў Закаўказскую СФСР і ў яе складзе — 30 снежня 1922 г. у Саюз ССР. Пасля рэарганізацыі Закаўказскай СФСР увайшла 5 снежня 1936 г. у Саюз ССР. У Азербайджанскую ССР уваходзяць Нахічаванская Аўтаномная ССР і Нагорна-Карабахская аўтаномная вобласць. Тэрыторыя Азербайджанскай ССР — 86,6 тысяч кв. км, насельніцтва — 5 мільёнаў 326 тысяч чалавек. Сталіца рэспублікі — горад Баку.

Азербайджан — у асноўным горная краіна, яе паўночную частку займаюць адрогі Вялікага Каўказа, паўднёвую — Малога Каўказа і горы Талыш, а ў цэнтры знаходзіцца нізіна ракі Куры. Клімат у рэспубліцы вельмі разнастайны: ад паўпустыннага і сцяпнога ў паўночнай частцы да субтрапічнага — у паўднёвай. Вялікае значэнне ў клімаце і гаспадарцы Азербайджана адыгрывае Каспійскае мора.

Нетры Азербайджанскай ССР багаты карыснымі выкапнямі, перш за ўсё нафтай і прыродным газам, якія знаходзяцца на Апшэронскім паўвостраве і на дне Каспійскага мора («Нафтавыя камені»). На схілах Малога Каўказа ёсць вялікія месцазнаходжанні жалезнай руды, медзі, кобальту, барыту і шэрагу іншых карысных выкапняў.

ВЯЛІКІ КОНКУРС

У 1971 годзе ў Азербайджане было здабыта каля 22 мільёнаў тон нафты і каля 6 мільёнаў куб. м прыроднага газу. Па здабычы і пераапрацоўцы нафты Азербайджанская ССР займае другое месца ў СССР (пасля РСФСР).

Магутная прамысловасць рэспублікі спецыялізуецца перш за ўсё ў машынабудаванні нафтахімічнага кірунку, яна дае амаль 46 прац. нафтавага абсталявання, што выпрацоўваецца ў СССР. Апрача гэтай дзялянкі, развіты таксама перапрацоўка нафты і прыроднага газу, электратэхнічная, горназдабываючая, лёгкая і спажывецкая прамысловасці. У сельскай гаспадарцы Азербайджана вядучае месца займае вырошчванне цеплалюбівых культур (бавоўны, вінаграду, цытрусавых, чаю, каштоўных гатункаў тытуню і г.д.). Па вырошчванню цытрусавых рэспубліка займае другое месца ў СССР (пасля Грузіі). Пашырана таксама шаўкаводства і гадоўля авечак.

У Азербайджанскай ССР дзейнічае Акадэмія навук Аз. ССР, 131 навукова-даследная ўстанова, 13 вышэйшых навучальных устаноў (95 тысяч студэнтаў), 4775 агульнаадукацыйных школ усіх відаў, 78 сярэдніх спецыяльных школ. Выходзяць 262 газеты, часопісы і іншыя перыядычныя выданні. Працуюць прафесіянальныя тэатры, кінастудыя «Азербайджанфільм», тэлестудыя, радыё, развіваецца літаратура, выяўленчае мастацтва, музыка, балет.

(мг)

Куток практычных ведаў

ЯК ДАГЛЯДАЦЬ ВАЗОНЫ ЗІМОЙ

Калі ідзеш ці едзеш праз нашыя вёскі, то бачыш вокны, шмат вокан, навейшых ці старэйшых, па выгляду больш заможных ці менш, чысцейшых ці не такіх чыстых... Але не заўважыш амаль акна, на якім не стаяла б прынамсі пару вазонаў. З'яўляюцца яны не толькі аздобай, але і неадлучным традыцыйным элементам упрыгожання нашых вокан. Нават дзіця не намалюе вясковай хаты з вокнамі без кветак.

Вядома, што зіма не з'яўляецца спрыяльнай парой года для раслін. У вясковай хаце, дзе ў залежнасці ад таго, ці напалена ў печы, бывае то зацёпла, то захалодна, зімою вельмі вагаецца тэмпература, а гэта не спрыяе росту вазонаў. Нягледзячы на гэта, для многіх раслін гэты перыяд з'яўляецца перыядам паволнай вегетацыі, і вазоны ў гэты перыяд трэба адпаведна дагледзець.

Перш за ўсё неабходна абмежаваць паліванне вазонаў. Нельга аднак дапускаць, каб зямля абсалютна высахла ў вазонах. У час марозу вазоны з кветкамі неабходна знімаць з падаконнікаў прынамсі нанач. Калі мы праветрываем пакой, то вазоны таксама трэба трымаць далёка ад адкрытых дзвярэй і вокан.

Гэта, зразумела, падстаўовыя, агульныя парады, якія датычаць амаль усіх раслін. Паасобныя расліны аднак патрабуюць рознага догляду. Таму мы вырашылі падаць некалькі больш дакладных указанняў наконт найбольш папулярных на нашых вёсках вазонаў.

Фікус. Адпаведная для яго тэмпература 12—15°Ц. Паліваем фікус нямнога. Калі выступаць на ім карычневыя плямкі, трэба памыць лісце і пасыпаць яго азатоксам. Зімой фікус можна падкормліваць штучнымі ўгнаеннямі.

Прымула. Вымагае пакаёвай тэмпературы. Калі выступіць на лістках жоўты колер, паліваць вазон слабым растворам салетры.

Кактусы. Найлепшая для іх тэмпература 8 — 12°Ц. Паліваць іх не трэба замнога, больш вады даваць у вышэйшай тэмпературы.

Алеандр. Калі трымаць яго ў вельмі цёплым памяшканні, то вазон хварэе найчасцей так званай лісцевай саджай. На лісці паяўляецца тады чорны налёт. У такіх выпадках неабходна прамываць лісцё цёплай вадой.

Азалія. Цвіце зімою. Найлепш адчувае сябе ў тэмпературы 8—15°Ц. Гэты вазон неабходна паліваць штодзень кіпячонай вадой. Калі ж аднак вільгаці будзе замнога, лісце пачне жаўцець, а зусім высахшыя лісты будуць ападаць.

Пеларгонія. Гэты вазон найлепш трымаць у халодным месцы. Паліваць раз у месяц. Не апырскваць.

Гаспадыня

Толькі ў 1970 годзе аўтамабільныя заводы Савецкага Саюза выпрацавалі больш чым 916 тыс. аўтамабіляў, у тым ліку 524,5 тыс. грузавікоў і 47,3 тыс. аўтобусаў. Для агульнай арыентацыі варта ведаць, што самаходы, якія ездзяць па дарогах Саюза, амаль поўнасцю выпрацаваны айчыннымі аўтазаводамі. Пры дапамозе аўтатранспарту перавозяць тут у 4—5 разоў грузу больш, чым усімі іншымі сродкамі транспарту, разам узятымі.

Як і ў Польшчы, агульнае зацікаўленне выклікаюць ў Савецкім Саюзе малалітражныя аўтамабілі. Найбольш сучаснымі малалітражнымі аўтамабілямі з'яўляюцца «Жыгулі» (савецкі «Фіят»), «Запарожац» і, зразумела, папулярны «Масквіч». Паколькі давялося нам пабываць на Маскоўскім аўтамабільным заводзе імя Ленінскага Камсамола, аб ім і пойдзе гутарка.

ЖМЕНЬКА ГІСТОРЫІ І ЛІКАЎ

«Масквіч» — гэта даволі папулярны і вядомы ў Польшчы аўтамабіль, гэта найстарэйшая марка савецкіх малалітражак.

Калі было задумана будаваць аўтазавод, як месца яго заснавання вызначылі Сукіна балота, што каля Масквы. Месца гэта не мела нічога супольнага з сукамі, апрача таго, што граф Сук быў уладальнікам гэтага непраходнага балота. Аўтазавод будаваўся тут у перыяд 1928—1933 гадоў на 10 тысячах свай, забітых у балота. Першыя крокі завод рабіў пры дапамозе вядомай амерыканскай аўтамабільнай фірмы Форда.

У 1941 годзе праводзіцца генеральная рэканструкцыя завода, у выніку якой выходзіць «КІМ—10», першы малалітражны аўтамабіль. Па зразумелых прычынах прадукцыя яго склала ўсяго 500 аўтамабіляў. Пасля завод рабіў прадукцыю для фронту.

Калі праходзілі святкаванні 20-годдзя «Масквіча», было падлічана, што маскоўскі аўтазавод выпусціў 1,5 мільёна малалітражак. А каб лепш уявіць дынаміку прадукцыі, трэба дадаць, што зараз выпускаецца адзін мільён «Масквічоў» за 8 год.

Зараз на канвеерах завода 5—8 мадыфікацый «Масквіча»: фургон, універсальны, пікап, меддапамогі, з ручным упраўленнем для інвалідаў і іншыя.

Аўтазавод выпускае таксама і спартыўныя машыны. Яны абазначаны літарай Г, што абазначае гоначныя. Аднак гэтыя від прадукцыі з'яўляецца вельмі малым і ў асноўным прызначаны для аўтамабілістаў — гоначнікаў аматараў.

На гэты год запланавана выпусціць 130 тыс. аўтамабіляў. Аднак план будзе значна перавыкананы, таму што дзякуючы абавязацельствам калектыву значна ўзрасла прадукцыйнасць працы. Зрэшты, маскоўскі завод за апошнія гады рэканструяваўся. Прадукцыя аўтаматызавана, прымяняюцца сучасныя метады тэхналогіі, разбудова і мадэрнізацыя завода працягваецца.

ЛЮДЗІ І МАШЫНЫ

Мой праваднік па аўтазаводзе і субяседнік Віктар Аляксеевіч Садоўскі даў многа цікавых даных адносна арганізацыі працы рабочага калектыву завода.

Людзі тут працуюць па сем з паловай гадзін у дзень, пяць дзён у тыдзень і ў асноўным на дзве змены. Аднак ёсць шэраг цэхаў, дзе працуюць у тры змены. Робіцца тут усё, каб зусім ліквідаваць трэцюю змену.

На заводзе працуе 7,5 тыс. рабочых. Амаль палова з іх — маладыя людзі. Характэрнай рысай складу рабочага калектыву з'яўляецца тое, што больш чым 30 прац. — гэта жанчыны. Кожны шосты-сёмы член калектыву — гэта інжынер або тэхнік. Кожны 4-ты член калектыву вучыцца, павышае свае веды.

Служачых, як на такі велізарны завод нямнога, а ўсё гэта таму, што ўсе разлікі праводзяцца ў інфармацыйна-лічыльным цэнтры. Зараз на аўтазаводзе працуе 150 электроніхаў.

Рабочы калектыў мае добра арганізаванае сацыяльнае забеспячэнне. Аб здароўі калектыву дбае тут 68 лекараў заводскай клінікі. Апрача таго, ёсць свае яслі, дзетсады, дачы.

*

Для зацікаўленых варта сказаць таксама, што звычайны «Масквіч» развівае хуткасць 150 кіламетраў у гадзіну і што экспартуюць яго ў 40 краін свету. У бліжэйшых серыях «Масквіча» будзе зменена сістэма тармажэння.

Зрэшты, тут вельмі часта адбываюцца змены. Вялікія групы рабочых, тэхнікаў, інжынераў выязджаюць у іншыя краіны. Замежныя спецыялісты прыязджаюць сюды, каб павучыцца і каб правезці свой вопыт.

Маскоўскія «Масквічы» — гэта адзін з найбольш сучасных камфартабельных аўтамабіляў.

А. Карпюк

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

АДАМ ГУРЫНОВІЧ (1869—1894) — ЧАСТКА I

Нарадзіўся А. Гурыновіч 13 студзеня 1869 года ў маёнтку Кавалі Вілейскага павету Віленскай губерні. Быў па веравызнанню каталікам, па сацыяльнаму паходжанню дваранінам. Закончыў Віленскае рэальнае вучылішча. З 1887 года пачаў вучыцца ў Пецярбургскім тэхнічным інстытуце. У гэтай установе сутыкнуўся з многімі студэнтамі — беларусамі, палякамі, літоўцамі і украінцамі. З моладзі гэтай быў створаны «Гурток моладзі польска-літоўскай, беларускай і маларускай». Гурток ставіў сваёй мэтай вывучэнне этнаграфіі, гісторыі і эканомікі захопленых рускай імперыяй славянскіх народаў і Літвы. Свае доследы члены гуртка абапіралі на сацыялістычнай тэорыі. У сувязі з гэтым камплектавалі сацыялістычную літаратуру, у тым ліку таксама літаратуру марксісцкую. Новым у параўнанні з арганізацыямі народніцкага тыпу было шырокае зацікаўленне членаў гуртка жыццём і дзейнасцю рабочага класа. Гурыновіч і яго сябры ўтрымоўвалі кантакт з радыкальнымі арганізацыямі, якія дзейнічалі ў імперыі і звязваліся з заграніўнымі радыкальнымі групамі, асабліва з мэтай атрымаць адтуль сацыялістычную і марксісцкую літаратуру. Дзейнасць гуртка, яго ідэі і імкненні сталі вядомымі паліцыі. Паліцыя наладзіла слежку за яго членамі. Асаблівую ўвагу адводзіла паліцыя Гурыновічу, які быў адным з галоўных важакоў гуртка. У палове ліпеня 1893 г. Гурыновіч паехаў у Вільню з нейкай справай, звязанай з дзейнасцю гуртка. Паліцыя скарыстала з аказіі і арыштавала яго. Была праведзена рэвізія ў яго кватэры. Агенты сканфіскавалі нелегальную літаратуру, дакументы гуртка, вершы паэта. Падчас следства Гурыновіч не выракся сваіх поглядаў і ідэалаў. Пацвердзіў, што вёў дзейнасць з мэтай устанаўлення лепшага справядлівага грамадскага ладу. Не пярэчыў таксама, што ў творах Маркса знайшоў перакананаўчую для яго аргументацыю, знайшоў тэорыі, якія могуць мець практычнае грамадскае прымяненне.

Царскія ўлады каля году трымалі Гурыновіча ў адной з найгоршых турам — у Петрапаўлаўскай крэпасці. У турме было знішчана здароўе паэта. Пачаўся ў яго, як мяркуюць, хуткі туберкулёзны працэс. Такі чалавек перастаў быць небяспечны. Царскі суд загадаў выслаць Гурыновіча на месца жыхарства бацькоў, пад строгі нагляд паліцыі. Прыехаў ён у Крыстынопаль Віленскай губерні, дзе захварэў чорнай воспай, ад якой памёр 14.I.1894 года. Памёр Гурыновіч на 25 годзе свайго жыцця. Стаў адной з ахвяр, адной з драм нашай літаратуры і культуры.

Літаратурная спадчына Гурыновіча складаецца з фальклорна-этнаграфічнай дзейнасці ды арыгінальнай творчасці і перакладаў.

Этнаграфіяй і фальклорам цікавіўся Гурыновіч яшчэ ў сярэдняй школе. Свае зацікаўленні паглыбіў ён, будучы студэнтам. Супрацоўнічаў Гурыновіч з польскім этнаграфічным часопісам «Wisła». Утрымоўваў таксама кантакт з Акадэміяй Навук у Кракаве. Акадэмія гэтая выдала ў 1893 годзе „Zbiór rzeczy białoruskich z gminy Wiszniewskiej, powiatu Święciańskiego, Wileńskiej gubernii".

У зборнік гэты ўвайшлі беларускія фальклорныя тэксты, якія збіраў Гурыновіч перш за ўсё ў час канікул. Магчыма аднак, што былі ў яго знаёмыя збіральнікі, якія памагалі яму ў зборы беларускіх песень.

Зборнік Гурыновіча меў вялікае навуковае значэнне. Знаёміў ён чытачоў з духоўнай культурай беларусаў з Віленшчыны. У зборнік увайшло больш чым 150 народных тэкстаў і больш чым 30 загадак. Зборнік Гурыновіча складзены паводле поўнай канцэпцыі. Народныя тэксты сабраны тут у тэматычнай цэласці і апублікаваны паводле розных перыядаў у жыцці чалавека. Знаходзім тут групу песень, звязаных з хрэсьбінамі, песні-калыханкі, песні кахання, песні разбойніцкія, песні сацыяльныя, песні сямейныя і г.д.

Няма сумненняў, што збор беларускага фальклору, вывучэнне яго і публікацыя былі для Гурыновіча крыніцай пазнання народнай душы. Хто ведае, ці не народная беларуская песня ўзбудзіла ў душы Гурыновіча струны яго арыгінальнай творчасці. Хто ведае, ці не паэтычны геній народа разбудзіў у душы Гурыновіча паэтычную жар-птушку.

Няма сумненняў, што Гурыновіч народную творчасць шанаваў і любіў. Калі вядома, што аддаў ён ёй частку свайго кароткага жыцця і дабіўся яе публікацыі ў далёкім Кракаве, не можам сумнявацца і ў тым, што тэматыка і форма беларускай песні ў нейкай ступені акрэсліла тэматыку і стыль арыгінальнай паэзіі Гурыновіча.

ТРЫБУНА чытачоў

ЗІМА

Ці помніш, мілы мой,
Запах летніх траў і хвой?..
Ці помніш, мілы мой,
Колькі багацця летам лес меў той?..

Пабач цяпер навокал
Усё закрыла белая павлока,
Усё мёрзне ды дрыжыць,
Усё хварэе, то ляжыць.

Ідзі ў лес, пабач,
Як тая елка скулена стаіць,
Як тая птушка хоча жыць,
Ідзі, можа, паможаш ты.

Ідзі і глянь
Угору і ўніз.
Убачыш: белы снег ляжыць.

Юрка Краснапольскі, Нараўка

ЗІМА

Па восені наступае зіма,
Халодная пара года.
У гэты час многа птушак няма,
Ціхая стаецца прырода.

Замоўкне спеў птушак,
Яны ў цёплы край адляцелі.
З дрэў лісткі апалі,
Яны сумныя сталі.

Зямлю снег акрыў,
Акутаў дрэвы і кусты.
А з ім мароз прыйшоў,
Каб маляваць вокны.

Снег дарогі засыпаў —
Не даехаць, не прайсці.
Да сяла зайчык прыскакаў,
Шукаючы корму.

Ім найгорш у зіму,
Яны ў холадзе і голадзе.
Трэба ім насіць корму,
Ставіць будкі на палях.

У гэты час гаруюць птушкі,
Што застаюцца на зіму.
Трэба ім зрабіць кармушкі
І насыпаць корму.

Якая ж радасць ёсць у птушак,
Калі прыходзіць вясна.
Яны ведаюць, што надыходзіць
для іх
Лепшая пара.

Ян Анацік, Бельскі ліцэй, клас Іа.

ЗІМА

Марозы зямлю закавалі,
Халодны вецер падувае,
Звяры ў норы пахаваліся,
Першы снег падае.

Ужо замёрзлі лужыны,
Сталі ад мароза.
Акрыліся снегам галіны
І бялеюць так прыгожа.

Дзень карацейшы стаў ад ночы,
Спахмурнела неба.
Дзеці цешаць свае вочы
Першым белым снегам.

А як прыйдзе карнавал,
Будзем весяліцца.
Запоўніцца цэлы зал,
Будзем радасцю дзяліцца.

Верамеюк Анатоль, вуч. Іа класа Бельскага беларускага ліцэя.

ЗІМА

Зноў вярнулася зіма,
Пачала «гуляць» яна:
Вее вецер марозьны,
Вые, свішча, як грозьны.

Снег ляціць і ляціць,
Як быццам зачараваны.
Уся прырода ўжо спіць,
І ўсе нібы паспаны.

А на шыбе ўсюды
Белыя кветкі відняць,
Маляваў іх мароз,
Калі ўсе пайшлі спаць.

Міраслаў Буслові́ч, пачатковая школа ў Аўгустове, клас VI.

ДОБРАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

8.XII.72 года ў пачатковай школе ў Тапалянах адбыўся бацькоўскі сход. Па просьбе настаўнікаў на гэты сход прыехаў лекар з пункта аховы здароўя у Фальварках Сцяпан Кучынскі, які правёў размову з бацькамі аб стане здароўя вучняў і аб прафілактыцы — як павінны паступаць, каб зберагчыся ад хвароб. Бацькі ахвотна слухалі парад лекара.

Мікола Краўчук, Патока

НАРАДА ДЗЕЯЧОЎ ПЦК

10 снежня мінулага года ў памяшканні павятовага і гарадскога аддзела ПЦК адбылася нарада настаўнікаў сярэдніх школ, апекуноў школьных гурткоў ПЦК. Настаўнікі падзяліліся сваімі дасягненнямі. Многа ўвагі прысвяцілі гаспадарчаму донарству моладзі і яе барацьбе з алкагалізмам. Многія настаўнікі былі ўзнагароджаны дыпломамі і грашовымі ўзнагародамі.

Мікола Краўчук, Патока

У ЛОКНІЦЫ

Вёска Локніца ў Бельскім павеце знаходзіцца ў самым цёмным кутку, бо і да ПКС-у пяць кіламетраў і да горада далёка. Аднак жыхары гэтай вёскі не падаюць духам. У вёсцы ёсць чатырохкласная школа, крама, электрычнае святло, праведзена камасацыя, гаспадары купілі сабе тэлевізары. Моладзь тут культурная, арганізавала мастацкі гурток. Выступае яна не толькі ў сваёй вёсцы, але і ў іншых вёсках, а нават і ў Бельску. За гэта атрымалі ўзнагароду — адаптар. У вёсцы існуе гурток гаспадынь, пра якіх не забыўся наш ГС у Бельску і дапамог арганізаваць курс варэння і пячэння, на які прызначана трыццаць гадзін навукі разам з практыкай. На гэты курс хадзілі амаль усе жанчыны вёскі. Кіраўніком курса была Тэрэса Акулова з Бельска. Дзякуючы ёй жанчыны навучыліся цікавым рэчам, якіх яшчэ ніколі не спатыкалі ў сваім жыцці. Скончыўся курс 10 снежня мінулага года. Усе жанчыны моцна дзякуюць ГС-у і кіраўніку курса, што пра нас не забылі.

Раім жанчынам, арганізуйце такі курс. Навукі за плячыма насіць не трэба.

Тоня Барташук

Дарагое «Сэрцайка»!

Мне споўнілася 16 год. Вучуся я ў другім класе сярэдняй школы. Штодзень даязджаю поездам у школу. Хаця мне цяжка было на сэрцы, я па сабе старалася гэтага не паказаць, але цяпер скажу табе, «Сэрцайка», шчырую праўду. Са мной даязджае вельмі многа сяброў, а адзін з іх, Янэк, мне падабаецца. Я з ім «хадзіла». Усё было б добра, каб не яго сябры. Аднойчы Янэк убачыў мяне сярод сяброў і сяброваk. Ад гэтай пары ён вельмі змяніўся. Перастаў са мной ездзіць «сам на сам» як то было ўперш, але стараецца заўсёды быць там, дзе і я. Калі ўбачыць мяне з якім-небудзь калегам, стараецца каля нас быць. Я, гледзячы на паводзіны Янка, не магу яго зразумець і не ведаю, як я сама павінна паступаць. Мне яго вельмі шкада. Каб магла, то пачала б з ім усё ад пачатку. Я заўважыла, што Янэк злуецца на мяне, нават тады, калі які-небудзь хлопец да мяне адгукнецца, ці хаця скажа «чэсць». Цікава, што ты, «Сэрцайка», на гэта мне скажаш?

Рэната з Гайнаўшчыны.

Рэната! З лісту твайго вынікае, што твой хлапец вельмі зайздросны. Але магу цябе пацешыць, што зайздрасць найбольш мучыць самога зайздросніка. Ды й добрага «лякарства» на гэта няма. Найлепшы эфект тут дасць, па-мойму, размова з Янкам. Пастарайся выясніць яму, што вы маладыя, вучні. Тут жыццё калектыўнае неабходнае. Вы ж разам даязджаеце ў школу. Маеце сяброў і сяброваk у школе, арганізуеце школьныя забавы, і вам, хаця вы адно другому падабаецеся, нельга ўцякаць ад сяброў і сяброваk, зашывацца недзе ў куток цягніка. Гэта ж зусім неразумна. Мне здаецца, што Янэк зразумее сваю памылку і будзе ўсё добра.

Сэрцайка

МОЙ ЭКСПЕРЫМЕНТ

Часта я бываю ў сваёй роднай вёсцы Кнаразы Бельскага павету. Прыкмеціў я, што тут амаль у кожнай хаце можна знайсці старыя кніжкі рэлігійнага зместу. Кніжак па сельскай гаспадарцы вельмі мала.

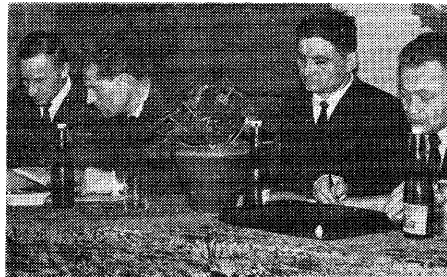
А давялося мне прачытаць вельмі цікавую кніжку В. Возняка « Ziemniaki i maszyny ». Купіў я 24 экземпляры гэтай кніжкі і паслаў 24-ом гаспадарам вёскі Кнаразы. З кніжкі В. Возняка гаспадары выбралі новыя спосабы пасадкі і апрацоўкі бульбы.

За 24 кніжкі я заплаціў 240 злотых, а за цэнтнер бульбы на рынку ў Бельску плацілі па 150 злотых. Адсюль вывад: на пакупку добрай кніжкі не трэба шкадаваць грошай.

І ці не варта, напрыклад, пры выплатах на пунктах скупкі заахвочваць сялян да куплі карысных кніжак?

Нестар Перавой

НА ГМІННАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ ПАРП

Прэзідыум гміннай канферэнцыі ПАРП у Дубічах Царкоўных.

10 снежня мінулага года ў Дубічах Царкоўных адбылася справаздачна-выбарчая канферэнцыя ПАРП Дубіцкай гміны. Мела яна ўрачысты характар, бо такая канферэнцыя — першая ў гісторыі новай гміны. Цяпер партыйная арганізацыя значна павялічылася(126 членаў і 7 кандыдатаў). Пасля дакладу і дыскусіі адбыліся выбары гміннага камітэта ПАРП. У яго ўвайшлі 14 таварышаў. І сакратаром выбраны Мікалай Цімафеюк, ІІ — Яўген Панфілюк і сакратаром прапаганды Васіль Сегень.

На заканчэнне канферэнцыі дэманстраваўся савецкі кінафільм.

Мікалай Панфілюк
фота Уладзіміра Несцярука

Ажыўленая дыскусія была і ў часе перапынку.

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Жыхар кааператыўнага дома аддаў адзін пакой у паднаймы. Наемца пакоя плаціць акуратна кватэрную плату і вядзе сябе належным чынам. Аднак гаспадар кватэры хоча ўзяць на кватэру сваяка, а наемца не хоча пакінуць пакоя. Ці можна патрабаваць ад наемцы пакоя, каб ён яго апаражніў.

АДКАЗ: Гаспадар кватэры можа згодна з законам дэнансаваць умовы найму — калі была яна заключана на азначаны час. Калі ж ва ўмове не было адзначана, на які час наемца заняў пакой, а кватэрная плата рэгулюецца раз у месяц, то дэнансаваць умову можна найпазней на месяц наперад, з тым, што тэрмін павінен кончыцца ў апошні дзень месяца. Прыкладам, калі хто хоча 15 лістапада ануляваць умову, то можа вызначыць тэрмін на 31 снежня. Пасля гэтага тэрміну можна патрабаваць апаражнення пакоя праз суд.

Ірэна Кузьма, Аднога. Баяцца нас не трэба. «Шчасце кахання» можам надрукаваць, аднак хацелі б пазнаёміцца і з іншымі вершамі.

Сяргей Сцепанюк і Пётр Пракопчык, Бельск. Вершы надрукуем, але горш з тэрмінам («надрукуйце чым хутчэй») — чарга вялікая.

Сцёпа Палавянюк, Бельск. Ваш «Фінал» вельмі нагадвае друкаваныя намі вершы на спартыўную тэму. Старайцеся не паўтараць іншых. З увагі на рэдкую тэму верш надрукуем.

Мікола Краўчук, Патока. Віншуем з добрым вершам пра п'янства. Надрукуем з прыемнасцю.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі
„Czworokąt śmierci" (czeski), 9—10. „Dzikie dziecko" (franc.), 11—12. „Trzecia część nocy" (polski), 13—14.

Нараўка
„Wujaszek Wania" (radz.), „Wojenka, Wojenka" (węg.), 10—14.

Нарва
„Uciec jak najbliżej" (polski), „Krzyżacy" (polski), 10—14.

Чыжы
„Seksolatki" (polski), „Kaukazka branka" (radz.), 10—14.

Дубічы Царкоўныя
„Zbrodnia i kara" (radz.), „Jutro na orbitę" (radz.), 10—14.

Арэшкава
„Akcja Brutus", (polski), „Narkotyk" (franc.), 10—14.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Tylko jeden telefon" (węgier.), „Królowa stacji benzynowej" (radz.), 10—14.

Орля
„Oficerowie" (radz.), „Umrzeć z miłości" (franc.), 10—14.

Райск
„Przygody misia Yogi (USA), „Przystań" (polski), 10—14.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Siedemnasty równoleżnik" (franc.), 9—10, „Hełm Aleksandra Macedońskiego" (radz.), 11—12, „Tam gdzie rośnie czerwony bór" (jugosł.), 13—12.

Шудзялава
„Uciec jak najbliżej" (polski), „Morderca jest w domu" (węgier.), 10—14.

Янаў
„Poszukiwanie" (hiszpański), 12—14.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Przez pustynię" (meks.), 9—10, „Zdobywcy nieba" (radz.), 11—12, „Ostatnia gra Karima" (radz.), 13—14.

Мельнік
„Żona dla Australijczyka" (polski), 9—10, „Polonez Ogińskiego" (radz.), 11—12, „Przez pustynię" (meks.), 13—14.

Мілейчыцы
„Tam, gdzie rośnie czerwony bór" (jugosł.), 9—10, „Sól ziemi czarnej" (polski), 11—12, „Trzy topole" (radz.), 13—14.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя
„Zabijcie czarną owcę" (polski), „Przez pustynię" (meks.) 10—14.

Новы Двор
„Przyjęcie" (radz.), „Zawsze w niedzielę" (polski), 10—14.

Ніва

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem: Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7.163 K-1

З усёю душою

На Новы год прыйшоў да нас дворнік, каб скласці пажаданні. Мы сімпатызавалі яму, і мая Зося (мая жонка) пачала корпацца на кухні. Неўзабаве мы ўжо сядзелі за сталом. Я наліў у кілішкі гарэлкі:

— Выпʼем за нашы поспехі, за шчаслівы новы год.

— Чаму б не, — сказаў Антоні, — можна выпіць. У такі дзень нават трэба. Жадаю і вам усяго найлепшага.

Пасля трэцяга кілішка Антоні прыгладзіў вусы і сказаў:

— Вы такія гасцінныя, што і я мушу...

— Ды што вы, Антоні... — пачала мая Зося.

— Не, ведаю, што мушу. Вы да мяне з усім сэрцам, дык і я, — сціпшу голас і працягваў. — Рознае пра вас гавораць.

— Што гавораць? — я адчуў, што міжволі пачаў хвалявацца.

— Ну, як бы вам вытлумачыць, — Антоні красамоўна глянуў на парожні кілішак, які я ўміг напоўніў. Жыхары гавораць, што вы... — Антоні зрабіў нерашучы жэст.

— Не разумею, — сказаў я, — ледзь стрымліваючыся.

— Ну, проста. Гавораць у нас, што вы і жонка заўсёды добра апрануты, а дзеткі — як з іголачкі. А на гэта, відома, грошы патрэбны...

— Я ж працую, — здзівіўся я.

— Мужа цэняць на рабоце як добрага спецыяліста, — уставіла Зося.

Антоні глянуў на нас з няскрытым спачуваннем і працягваў:

— Мне ўсё роўна, а вось людзі здзіўляюцца і гавораць. У нядзелю ходзіце пад ручку, дзеці ў вас выхаваны, старшым «дзень добры» гавораць, вы часта прыносіце дамоў каробкі з пірожным, ніколі з вашай кватэры лаянкі не чуваць. Гэта здзіўляе людзей, яны кажуць, што на такую роскаш, ой як многа трэба!

Антоні добразычліва глядзеў на нас і цягнуў сваё:

— Мне, вядома, усё роўна. А вось перад людзьмі так нельга — зайздросцяць.

— Пане Антоні, — нервова сказала Зося. — Вы прыйшлі да нас у святочны дзень, таму і на стале больш, чым звычайна. Дзеці выхаваны, бо іх таго вучым, добра апрануты, бо сама шыю...

Антоні перахрысціўся і сказаў:

— Госпадзі, з вамі не можна размаўляць, я ж па дабраце... Кожны жыве як можа...

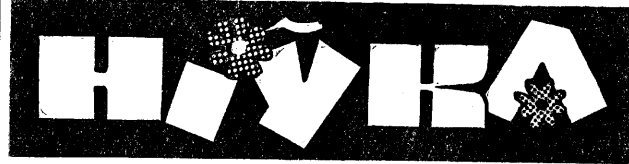
Пасля Новага года я купіў торт. Памятаючы Антоніевы пажаданні, нёс яго дамоў у кошыку з-пад бялізны.

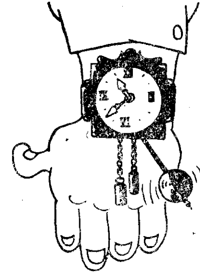
Э. Капчынскі

Сіла прывычкі...

— Запэўніваю вас, дзеці, што я зусім не Дзед Мароз...

Зноў пераблытаў.

ГУМАР З

Прыйшоў да хаты валасны ўраднік ды пытае жонку гаспадара:

— А дзе ваш муж?

— Навошта ён вам?

— Няхай хутка збіраецца ў валасць, на вайну пойдзе цара-бацюшку бараніць.

— Эге! Яму няма калі, трэба грэчку касіць, — адказала жонка, — а то ваш цар з голаду здохне.

СЫН

Перад домам старога дрывасека спыняецца раскошная машына. З яе выходзіць выдатна апрануты малады чалавек і накіроўваецца да дома.

— Бацька, — звяртаецца малады чалавек да старога, які выйшаў насустрач, — няўжо ты не пазнаеш мяне? Гэта я, твой сын, якога ты дзесяць год назад паслаў за тытунём у горад. Я застаўся там, знайшоў добрую работу, выгадна ажаніўся. У мяне свой дом, машына. Што ты на гэта скажаш?

— А дзе ж тытунь?

МІНІБАЙКІ

НЕ ЎСЁ ГЛАДКА

— У жыцці не ўсё гладка! — разважаў пʼяны заяц, спатыкаючыся аб карчы.

КОТ

— На мышы свет клінам не сышоўся! — гаварыў кот, уплятаючы каўбасу.

АДСТАЛАСЦЬ

Авадзень смяўся з кабылы:

— Адстала ты ад моды: хвост абрэж!

Павел Шыбут.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ані Багройскай з Белостока змяшчаем рускую песню

ЕДУТ НОВОСЁЛЫ

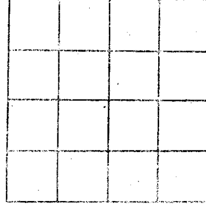
Родины просторы, горы и долины,
В серебро одетый зимний лес грустит.
Едут новосёлы по земле целинной,
Песня молодая далеко летит.

Припев:
Ой ты, зима морозная,
Ноченька яснозвёздная!
Скоро ли я увижу
Мою любимую в степном краю?
Вьётся дорога длинная,
Здравствуй, земля целинная!
Здравствуй, простор широкий,
Весну и молодость встречай свою!

Заметут метели, затрещат морозы,
Но друзей целинных нелегко сломить.
На полях бескрайних вырастут совхозы,
Только без тебя немножко грустно
будет жить.

Припев.
Ты ко мне приедешь раннею весною
Молодой хозяйкой прямо в новый дом.
С голубым рассветом тучной целиною
Трактора с тобой мы рядом поведём!
Припев.

Талаваломка

У клеткі квадрата ўпішыце лічбы ад 1 да 8 (лічбы паўтараюцца двойчы) такім чынам, каб:

Сума лічбаў па гарызанталях, па вертыкалях і двух дыяганалях склала 18.

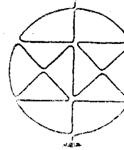
Сума лічбаў любога квадрата, створанага з чатырох клетак, склала 18 (такіх квадратаў 9).

Сума лічбаў, якія акажуцца ў вуглах вялікага квадрата, склала 18.

Лічбы ў адным радзе не павінны паўтарацца.

✲

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ПРАЎДА

— Гэта праўда, мілая, што ты сама гатуеш мужу абед?

— Так, але толькі, калі я на яго сярдзіта!

ХВОРЫ

Хворы быў пры смерці, і ўрач вырашыў яго падбадзёрыць:

— Пульс нармальны, сэрца і лёгкія ў парадку, тэмпература знізілася...

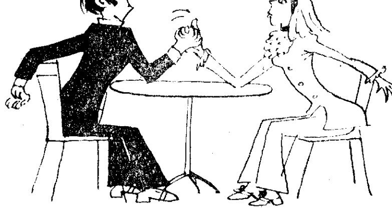
— Вельмі добра, — перапыніў яго хворы, — значыць, я паміраю здаровым.

ПААБЯЦАЎ

На ўроку пісьма настаўніца падышла да маленькага Юркі і сказала:

— Нешта сёння, Юрка, у цябе почырк сапсаваўся.

— Нічога, прыйду дадому — адрамантую, — адказаў Юрка.

— Ну, а цяпер давай вырашым, хто ў нас будзе галавой!

КАЎБОЙ

У салун аднаго з маленькіх гарадкоў Арызоны ўрываецца шчуплы каўбой з вачыма, налітымі крывёю, і пагражальна крычыць:

— Хто афарбаваў майго каня ў зялёны колер?

Ад стойкі бара адыходзіць высачэзны каўбой:

— Я. Што ты яшчэ хацеў сказаць?

Шчуплы каўбой, адступаючы, мармыча:

— Я прыйшоў сказаць, што фарба ўжо высахла...

АЗЕРБАЙДЖАНСКІЯ ПРЫКАЗКІ

Бойся восені — за ёю зіма; не бойся зімы — за ёю вясна.

✲

Усе беды чалавека — ад яго языка.

✲

Пры добрым суседзе і сляпая дачка ў дзеўках не заседзіцца.

✲

Арбу не конь вязе, а ячмень.

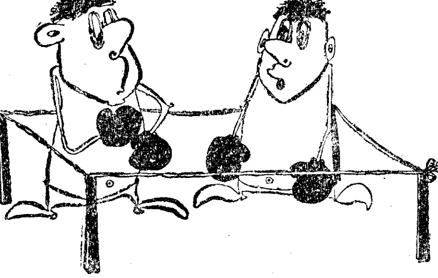
✲

Багаты і дурань робяць тое, што хочуць.

✲

Калі б ад вады прыбаўляліся сілы, жаба стала б веліканам.

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ!

— Няўжо вы можаце вось так, нізавошта, ударыць незнаёмага чалавека?..

КУРЁЗЫ

«БАРАДА» СЕЙУ ІЕНГАЯ

Гэты тайландскі селянін давярае сваім пчолам, а тыя, відаць, адплачваюць яму тым жа. Іенгай лічыць, што яго «барада» большая, чым у аднаго індыйскага пчаляра, які лічыць сябе чэмпіёнам. Доследы не такі просты і бяспечны, як можа паказацца, бо калектыўны ўкус чмяльці нечакана ўстрывожанага рою пчол можа аказацца смяротным.

ДЭЛЬФІНЫ «РАЗМАЎЛЯЮЦЬ»

Дэльфіны падаюць мноства гукаў, якія мы ўспрымаем як скрып, свіст, піск, трэск. Назіранні за паводзінамі дэльфінаў паказалі, што многія з гэтых сігналаў, відаць, служаць ім для сувязі адзін з адным. Дэльфіны «з задавальненнем» вядуць гутаркі ў моры і нават па тэлефоне — такія доследы былі праведзены вучонымі. Але калі «субяседніка» на другім канцы тэлефоннага проваду замяніць магнетафонным запісам, то дэльфін адразу заўважае гэта і перастае «размаўляць».

Перш чым пазычыць у сябра грошы, падумай: што табе больш патрэбнае.